

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií (PEF)

Bakalářská práce

Analýza vlivu inflace na příkladu malého podniku

Tomáš Hrubý

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tomáš Hrubý

Informatika

Název práce

Analýza vlivu inflace na příkladu malého podniku

Název anglicky

The Analysis of the Impact of Inflation on the Example of a Small Business

---

Cíle práce

Hlavním cílem práce je zjištění povahy inflace, popis jejích druhů, prozkoumání inflačních procesů, ukázání příčin a důsledků inflace. Práce se dále zaměřuje na vývoj české protiinflační politiky v posledních letech, nebude opomenuta ani aktuální situace a vliv České národní banky. V praktické části jsou analyzovány makroekonomické faktory a to jak ovlivňují inflační růst v ČR. Na příkladu malého podniku, který obchoduje pouze se zahraničím, je názorně ukázáno, jak inflace ovlivní zisk a ztráty společnosti.

Metodika

V rámci metodiky bude využito studium dokumentů, některé v knižní podobě, některé dostupné přes webové rozhraní. Dále práce využije data z Českého statistického úřadu, konkrétně v části srovnávání inflační situace od ledna 2001 do prosince 2013. Míra inflace bude vyjádřena přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen. Praktická část aplikuje teoretické myšlenky na příkladu malého podniku, kdy bude zmapována konkrétní situace daného podniku a jeho možnosti jak vylepšit svoji inflační politiku prostřednictvím různých teoretických přístupů.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

Holman, Robert: *Ekonomie*, Praha: C.H. Beck, 2005; ISBN 9788074000065
Jurečka, Václav: *Makroekonomie*, Praha: Grada, 2010; ISBN 978-80-247-3258-9
Mankiw, Gregory: *Zásady ekonomie*, Praha: Grada, 2009; ISBN 978-80-7169-891-3
Polouček, Stanislav: *Bankovníctví*, Praha: Beck, 2006; ISBN 978-80-7400-491-9
Revenda, Zbyněk: *Peněžní ekonomie a bankovníctví*, Praha: Management Press, 2005; ISBN 978-80-7261-240-6
Rothbard, Murray: *Peníze v rukou státu*, Praha: Liberální institut, 2001; ISBN 80-86389-12-X
Samuelson, Paul; Nordhaus, Wiliam D.: *Ekonomie*, Praha: NS Svoboda, 2007; ISBN 80-205-0590-3
Soukup, Jindřich: *Makroekonomie*, Praha: Management Press, 2010; ISBN 978-80-7261-219-2

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 3. 9. 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza vlivu inflace na příkladu malého podniku" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 22. 11. 2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Romanu Svobodovi, Ph.D. za věcné připomínky k práci, trpělivost a celkové vedení. Mé poděkování patří též Mgr. Kristýně Lahovské za spolupráci při získávání údajů pro praktickou část práce.

Analýza vlivu inflace na příkladu malého podniku

The Analysis of the Impact of Inflation on the Example of a Small Business

Souhrn

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě charakterově odlišné části. Část teoretickou, ve které je vysvětleno, co inflace znamená, a kde se s ní můžeme setkat. Dále jsou vysvětleny pojmy, které s inflací bezprostředně souvisí a způsoby jak ji lze měřit, konkrétně hovoříme o deflaci, indexu spotřebitelských cen, harmonizovaném indexu spotřebitelských cen a deflátoru HDP. Velká část práce se věnuje i roli České národní banky a postupům, díky nimž může Česká národní banka svým počínáním inflaci ovlivnit. Praktická část se zabývá vyhodnocováním záznamů z let 2001 až 2013 získaných ze Statistického úřadu v České republice. Tyto data se týkají vývoje inflace v České republice, způsoby jejího měření, které Český statistický úřad reálně provozuje a jejich vyhodnocování. Poslední část práce je věnována zkoumání vlivu inflace na příkladu malého českého podniku, který obchoduje převážně se zahraničím a jehož zisk, či ztráta může být inflací ovlivněna. Právě na tomto případu, konkrétního malého podniku, jehož zisky jsou převážně v eurech, jsme se pokusili ukázat jak inflace negativně či pozitivně ovlivní ekonomický vývoj podniku a jaký vliv v tom dále hraje měnový kurz, který také ovlivňuje Česká národní banka v rámci protiinflační politiky.

Summary

This bachelor work is divided into two distinct parts in character. Theoretical part, which explains what inflation is, and where it can be found. The following explains the concepts that are directly connected with inflation and the ways it can be measured, specifically talking about deflation, Consumer price index, the harmonized consumer price index and the GDP deflator. Much of the work is devoted to the role of the Czech National Bank and the procedures through which the Czech National Bank with its activities affect inflation. The practical part deals with the evaluation of records about inflation from the years 2001-

2013 obtained from the Statistical Office of the Czech Republic. These data relate to inflation in the Czech Republic, its measurement by the Statistical Office operates a real evaluation. The last part is devoted to examining the impact of inflation on the example of a small Czech company that deals mainly with foreign countries and the profit or loss may be affected by inflation. Now in this case, the small enterprise whose profits are mainly in euros, we have tried to show how inflation negatively or positively affect the economic development of the company and what impact it continues to play in the exchange rate, which also influences the Czech National Bank in the context of anti-inflationary policies.

Klíčová slova: inflace, index spotřebitelských cen, deflátor HDP, Česká národní banka, Česká republika, směnný kurz, malý podnik

Keywords: inflation, CPI, GDP deflator, Czech National Bank, Czech Republic, exchange rate, small business

Obsah

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	12
3.1	POJMY BEZPROSTŘEDNĚ SOUVISEJÍCÍ S INFLACÍ	15
3.2	TYOLOGIE INFLACE	16
3.3	ZPŮSOBY MĚŘENÍ INFLACE.....	18
3.3.1	<i>Index spotřebitelských cen</i>	18
3.3.2	<i>Index cen výrobců</i>	20
3.3.3	<i>Deflátor HDP</i>	21
3.4	ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA	21
3.5	NEGATIVNÍ DOPADY INFLACE.....	25
4	PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE	27
4.1	VÝVOJ INFLACE VYJÁDŘENÉ ROČNÍHO INDEXU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2001 AŽ 2013	27
4.2	INDEX SPOTŘEBITELSKÝCH CEN A JEHO VÝVOJ V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2001 AŽ 2013	31
5	ANALÝZA MIKROPODNIKU	35
5.1	ZAMĚŘENÍ SPOLEČNOSTI	36
5.2	VLIV MĚNOVÉHO KURZU	38
5.3	VLIV INFLACE.....	40
6	ZÁVĚR.....	43
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	45
7.1	INTERNETOVÉ ZDROJE	47
8	SEZNAM TABULEK	48
9	SEZNAM OBRÁZKŮ	48

1 Úvod

Inflace je především laickou veřejností vnímána jako strašák, který negativním způsobem ovlivňuje fungování ekonomiky státu a také celkový nárůst cen, což má neblahé dopady. Především sociální dopady inflace bývají pro obyvatele daného státu velmi trýznivé a již z historických událostí vyplývá, že mohou mít neblahé důsledky na další politický vývoj státu. Za všechny příklady jmenujme osud Výmarské republiky po první světové válce, kdy jedním z hlavních důvodů nespokojenosti obyvatel a velmi špatné ekonomické situace státu byla právě hyperinflace, která zcela znehodnotila výmarskou marku. Nezbyvá než se ptát, zda je inflace skutečně takovým problémem a jaký má faktický dopad na aktuální situaci v České republice?

Podíváme-li se na inflaci očima běžného občana, nelze se divit, že je vnímána ryze negativně, vždyť kdy naposledy se ceny výrobků snižovaly? Většina obyvatel zaznamenává spíše růst cen, je to i jednoduchého důvodu, pokud ceny některých výrobků skutečně poklesnou, má to spíše krátkodobý charakter, například cena jahod v letních měsících, klesá, protože i domácí trh nabízí své produkty a není nutné dovážet ze zahraničí. Nejlépe se nám ceny promítají a posuzují na výrobcích denní spotřeby, které potřebuje k životu v podstatě každý, jako je elektřina, plyn nebo pečivo. U těchto výrobků zaznamenáváme plynulý růst ceny. A právě tento časový aspekt je pro běžného spotřebitele citelnější a výraznější než například přechodný pokles cen elektronických výrobků v určitém období.

Ani etymologická stránka nám pojem inflace neosvětí v příznivějším světle, latinské slovo *inflatio* pochází od *inflare*, tj. nafukovat, zvětšovat objem. Jak jsme zmínili výše, nejde jen o zvětšování oproti normálnímu stavu, ale jde o trvalé zvyšování oproti předcházejícím časovým údajům. Nenabízí se nám tedy zde možnost snížení, pouze plynulé či skokové navýšení. A právě v tom, zda je navýšení plynulé či skokové vidíme důvod, proč většinou obyvatelé inflaci buď téměř neregistrují, nebo ji naopak pocítí jednorázově, negativně a významně. Tento časový přechod by měl kontrolovat stát, v jehož nejlepším zájmu je, aby obyvatelé nepocítovali inflaci jako velký problém, který by znehodnocoval jejich úspory. Role státu je v rámci propojené ekonomiky, která je v dnešním světě žádoucí, již omezená, přesto nezastupitelná.

2 Cíl práce a metodika

Bakalářská práce si klade za cíl postihnout zásadní momenty, které se na vzniku inflace podílí, jejich popsání a také popis následných dopadů na širší ekonomické souvislosti v rámci České republiky. V praktické části práce bude k aktuální situaci inflace v České republice dospěno na příkladu malého podniku, či lépe řečeno mikropodniku. Jedná se o společnost A-Pharma, což je podnik s ručením omezeným. Podnik nabízí velmi specifické služby v oblasti farmaceutického průmyslu. Hlavní obchodní partneři jsou v drtivé většině ze zahraničí, z toho plyne, že společnost vydělává v nikoli v českých korunách, ale v eurech, případně v amerických dolarech. Práce se pokusí zodpovědět jen jedinou otázku, přesto rozsahem velmi rozsáhlou, která je považována za hlavní výzkumnou otázku této práce: jak danou situaci ovlivňuje nárůst nebo pokles inflace v České republice. Znamená to pro daný podnik zisk či naopak ztrátu? A bude to mít zásadní vliv na snižování stavu zaměstnanců ve společnosti?

Bakalářská práce se nejprve zaměří na vymezení pojmu inflace, tak jak ji vidí významní ekonomové z řad světových i českých ekonomů. Na definicích inflace budou ukázány odchylky v jednotlivých názorech a přístupech. Dále budou popsány jednotlivé druhy inflace. Dalším bodem práce bude bližší prozkoumání inflačních procesů a v neposlední řadě bude věnován prostor k nastínění možných příčin a důsledků inflace. Prakticky tyto příčiny a důsledky budou ukázány na příkladu malého podniku v další části práce.

Potom, co budou osvětleny základní termíny související s inflací, bude věnován prostor vývoji protiinflační politiky v posledních letech v České republice. Časové období, které bude zkoumáno, začíná v roce 2001 a bude končit v roce 2013. Podrobněji budou zanalyzovány makroekonomické faktory, které se do nárůstu či poklesu inflace promítají. V tomto bodě nelze opomenout vliv České národní banky na vývoj inflace. Jak se této instituci daří dlouhodobě udržet stabilní míru inflace?

V neposlední řadě bude zkoumán růst a pokles přírůstku průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, v nichž se míra inflace vyjadřuje. Časové období bude totožné s obdobím teoretického zkoumání protiinflační politiky, tedy lety 2001 a 2013. K tomuto zkoumání budou využity údaje Českého statistického úřadu.

V poslední části se práce bude zabývat analýzou malého podniku v České republice, vliv inflace na konkrétní podnik za specifických podmínek. V neposlední řadě bude položena otázka, zda a jakým způsobem ovlivňuje situaci tohoto i obdobných podniků Česká národní banka svým vlivem na kurz české koruny oproti zahraničním měnám. V rámci práce byly využity údaje a data poskytnutá společností A-Pharma s.r.o. a v rámci závěru dané kapitoly byly zahrnuty také názory a myšlenky jednatelů společnosti po důkladném rozhovoru na téma inflace ve vaší společnosti. Tato práce svým rozsahem i významem nemá ambice postihnout do nejmenších detailů všechny možné aspekty a souvislosti týkající se pojmu inflace. Rozsahově i možnostmi by to zcela přesahovalo rámec této práce.

3 Teoretická východiska

Základní otázkou je, co vlastně znamená inflace? Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus definují inflaci ve své Ekonomii následovně: „*Cenový index je měřítko průměrné úrovně cen. Inflace označuje růst celkové cenové úrovně. Míra inflace je definována jako míra změny celkové cenové hladiny a měří se takto: Míra inflace v roce t = (cenová hladina v roce t - cenová hladina v roce $t-1$) / (cenová hladina v roce $t-1$) X 100.*“¹ Tato definice je velmi strohá a pro laika do značné míry nesrozumitelná. Co přesně je celková cenová úroveň, k níž Samuelson a Nordhaus inflaci vztahují? V příslušné kapitole na to vzápětí odpovídají tak, že cenová hladina je vážený průměr různých druhů statků a služeb v ekonomice. Dle autorů vlády vypočítají cenovou hladinu právě díky cenovým indexům, které odpovídají průměrným hodnotám cen statků a služeb. Samuelson a Nordhaus tedy pojmy inflace a cenový index vnímají téměř jako jednu identitu, jeden pojem bez druhého je téměř bezvýznamný. Na jiném místě v téže knize podávají autoři obsáhlejší definici inflace takto: „*Inflace nastává, když roste cenová hladina. V dnešní době měříme inflaci pomocí cenových indexů – váženým průměrem cen tisícovek výrobků. Index spotřebitelských cen (CPI) udává současně cenu koše spotřebního zboží a služeb vzhledem k ceně koše v referenčním roce. Deflátor HDP udává cenu HDP.*“² Z definice si odnášíme jasné poznání, za prvé, že důležitá je míra inflace, samotná inflace nemusí být nijak závažný problém, ale záleží na její míře, ta je právě tím, co určuje, jak se k inflaci budeme chovat a zda je oprávněné se jí obávat. Druhým poznatkem je fakt, že inflace úzce souvisí s mnoha dalšími ekonomickými pojmy, jakými jsou například cenové indexy či index spotřebitelských cen. Inflace bez cen, ke kterým by se vztahovala, je v podstatě bezzubý pes, který nám neublíží. Nakonec už Maurice Flammant ve své knize *Inflace*, definuje inflaci jako: „*...proces všeobecného růstu cen či – vyjádřeno jinak – snižování kupní síly měnové jednotky. Tento pokles kupní síly se počítá také opačně jako zvyšování životních nákladů.*“³

Oproti tomu autoři Václav Jurečka a Ivana Jánošíková definují inflaci takto: „*Z hlediska ekonomie hlavního proudu je inflace poruchou rovnováhy základních*

¹ SAMUELSON, Paul; NORDHAUS, William D. *Ekonomie.*, str. 440

² Tamtéž, str. 667

³ FLAMMANT, Maurice. *Inflace.*, str. 6

*makroekonomických veličin, která se nejzřetelněji projevuje růstem cen. Růst cen jakožto nejviditelnější symptom inflace je jen vnějším projevem nesouladu ekonomických veličin. Přesto je inflace zpravidla pojímána a definována jako zvyšování cenové hladiny, které má za následek snižování kupní síly peněz. Kupní síla peněz se mění nepřímou úměrou k vývoji cenové hladiny.*⁴ Autoři inflaci tedy nevnímají jako samostatnou veličinu, ale jako poruchu samostatných makroekonomických veličin. To je první významný rozdíl oproti definici předchozí. Důležitým dalším bodem je vnímání inflace nejen jako zvyšování cenové hladiny, ale také jako oslabení kupní síly peněz. To je i pro laika velmi jasná představa, za své peníze si koupím méně a viníkem je tomu právě inflace. A nejde nám jen o zvyšování cen pouze některých konkrétních výrobků či služeb, ale jak autoři podotýkají o vzestup obecné cenové hladiny a tedy toto postižení se týká všech výrobků a všech služeb.

Jiří Dobrylovský v knize Makroekonomie – Moderní přístup vidí inflaci takto: „**Inflace** je definována jako všeobecný růst cenové hladiny a s ním spojený pokles kupní síly peněz. Opakem je **deflace** (pokles cenové hladiny). Zpomalení tempa růstu cenové hladiny se nazývá **dezinflace**, zatímco narůstající tempo zvyšování cenové hladiny označujeme jako **akcelerující inflaci**.“⁵ Jedná se o velmi stručnou definici, která v podstatě nepřichází s ničím novým. Zajímavé ovšem je, že autor nejdříve definuje v kapitole míru inflace. Tu autor definuje jako tempo změn cenové hladiny v čase.

V knize Peněžní ekonomie a bankovníctví, autor samostatné kapitoly inflace a deflace, Martin Mandel nám nepodává jedinou definici, ale provádí nás přístupy k inflaci jednotlivými definicemi významných ekonomických škol. Zkusme se společně s ním stručně podívat na daný vývoj. Jako první se Mandel zaměřuje na monetární a monetaristický přístup. Zde jako ústřední vidí definici, že inflace je dlouhodobý růst cenové hladiny vyvolaný nadměrnou emisí peněz. Dále uvádí: „*Základem tohoto přístupu je kvantitativní teorie peněz a vrcholí slavnou „definicí“ inflace z pera M. Friedmanna: „Inflace je vždy a všude peněžní jev.*“⁶ Mandel dále uvádí, že monetaristé považují za hlavní zdroj inflace nadměrný růst peněžní zásoby. Inflace pak nastává, pokud jsou procentní přírůstky peněžní zásoby dlouhodobě vyšší než procentní přírůstky

---

⁴ JUREČKA, Václav; JÁNOŠÍKOVÁ Ivana. *Makroekonomie – základní kurs.*, str. 89

⁵ SOUKUP, Jindřich; POŠTA, Vít; NESET, Pavel; PAVELKA, Tomáš; DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Makroekonomie – moderní přístup.*, str. 75

⁶ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.*, str. 297

potencionálního HDP. Oproti předchozím definicím, které jsme si dosud uvedli, je zde kladen velký důraz na inflaci jakožto peněžní jev. Odstranění růstu inflace se tedy zdá jako jednoduchý akt, pokud neumožníme, aby se peníze hromadily mezi uživateli, nemůže dojít k jejich nadbytečnému hromadění v oběhu, a tím pádem nemůže nárůst inflace nastat. Je zřejmé, že takto jednoduše problém vyřešit nejspíše nepůjde a jen kvantitativní teorie nebude stačit.

Dále Mandel pokračuje s přístupem keynesiánců a postkeynesiánců, ti si na rozdíl od monetaristů představují inflaci jako jakýkoliv růst cenové hladiny, jedná se tedy o krátkodobé cenové šoky a inflaci jakožto primární peněžní jev vidí jen v některých historických obdobích. Dále Mandel uvádí: „*Jelikož však peníze jsou endogenní proměnou, primární exogenní příčiny inflace je nutné hledat v nemonetární oblasti. Může jít o jednotlivé faktory na straně agregátní poptávky nebo agregátní nabídky.*“⁷ Dle Mandeli keynesiánci zpochybňují především dva body v monetaristickém přístupu. Prvním je nesouhlas s časovou kauzalitou, ta podporuje hypotézu, že velké přírůstky peněžní zásoby jsou příčinou inflace a nikoliv naopak. Kauzalita je při statické analýze nahrazována časovou následností. Druhým momentem je rozpor o stabilitě poptávky po penězích a stabilitě důchodové rychlosti peněz ve velice dlouhém období. Mandel uvádí, že postkeynesiánci argumentují následovně: „*Pokud tato stabilita vůbec existuje, je to zejména důsledek skutečnosti, že peněžní nabídka centrálních bank je endogenní a přizpůsobuje se nestabilní poptávce po penězích. Jinými slovy řečeno, statisticky ex post zjištěná stabilita důchodové rychlosti nic neříká o tom, že je stabilní poptávka po penězích vzhledem k vývoji agregátního výstupu.*“⁸ Výklad keynesiánců se od předchozího diametrálně liší, dle něj inflace není a nemůže být peněžní jev. Jedná se o téměř protichůdný názor. Hledat příčiny v agregátní nabídce a poptávce je jistě smysluplné, ale zcela přetrhat souvislosti mezi inflací a peněžním jevem je dle našeho názoru také chybný krok.

Poslední přístup, který Mandel představuje, je dialektický výklad. Sám uvádí: „*Dialektická analýza se snaží o výklad „hlubší“ podstaty jevů, jako je například inflace. Hledá vnitřní systémové a historické rozpory, jejichž výsledkům je trvalý inflační vývoj v ekonomice. Tyto rozpory, které vyvolávají dlouhodobý pokles kupní síly jedné peněžní jednotky a vedou k postupnému zániku dílčích měnových jednotek (např. haléřů), můžeme hledat jak ve fázi*

---

⁷ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.*, str. 299

⁸ Tamtéž, str. 299

výroby, tak i ve fázi rozdělovací.“⁹ Jak autor uvádí, zatímco obě předchozí školy budou hledat příčiny inflace v růstu cen surovin, deficitů státních rozpočtů či devalvacích měn, dialektická škola je vnímá jen jako momentální projevy vnitřních rozporů systému. Opravdovou podstatu problému vidí v nespokojenosti s primárními rozdělovacími procesy, do kterých se promítají politické boje. Tlaky, které vyvolávají politické strany, aby vyšly vstříc svým voličům, vedou k tomu, že dochází k větším deficitům státního rozpočtu a narůstání státního dluhu. Dodejme, že tímto smýšlením, se dialektická analýza významně odděluje od předchozích dvou myšlenkových směrů. Zatímco monetaristé i keynesiánci řeší problém z čistě ekonomického hlediska, dialektická analýza jde do širších sociálních souvislostí. I toto stanovisko je důležité, ale jako u prvních dvou případů jej nepovažujeme za jediné možné. Spíše než celkové oddělení od dalších myšlenkových směrů vidíme dosažení cíle naopak v jejich sjednocení a průniku. Pokud budeme chtít realisticky zhodnotit příčiny inflace, je vhodné zkombinovat všechny tři přístupy, protože každý z nich je teoreticky pravdivý a má jistý podíl na celkové inflaci. Mandelovo srovnání smýšlení jednotlivých ekonomických směrů považujeme za velmi užitečné.

3.1 Pojmy bezprostředně související s inflací

V první kapitole naší práce jsme si definovali inflaci podle několika předních světových i českých ekonomů. Na daných definicích jsme ukázali jasné rozdíly v chápání inflace, jak u samotných autorů dnešní doby, tak v rámci různých ekonomických škol. Na čem se ovšem shodují všichni dnešní ekonomové, je fakt, že inflace úzce souvisí s růstem nebo poklesem cenové hladiny všech produktů a služeb. Nyní bychom rádi definovali, jak se inflace může měnit, v případě, že růst cenové hladiny je až extrémně zvýšený. Nebo naopak co přesně je deflace, která byla zmiňována již v první kapitole. S tím úzce souvisí i negativní dopady, které s inflací souvisí, které to jsou a jak ovlivní běžného spotřebitele? V neposlední řadě se blíže zaměříme na pojem cenový index, který byl také zmíněn v jedné z předcházejících definic. Nakonec bychom tuto kapitolu, která završuje teoretické pojmy ovlivňující pojem inflace, rádi zakončili vysvětlením pojmu Česká národní banka a její teoretický vliv na inflaci a pochopitelně protiinflační politika.

V první kapitole jsme několikrát zmínili pojem deflace, definovali jsme si inflaci jako zvyšování cenové hladiny, které má za následek snižování kupní síly peněz, deflace je

---

⁹ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.*, str. 300

pravým opakem. Samuelson deflaci definuje následovně: „*Opakem inflace je deflace, která nastává, pokud se celková cenová hladina snižuje. Deflace byly ve dvacátém století řídkým jevem.*“ Později na stejném místě uvádí: „*Přetrvávající deflace, tedy stav, kdy ceny stabilně z roku na rok klesají, je typická pro období krize, jako nastala ve třicátých letech minulého století a v devadesátých letech devatenáctého století.*“¹⁰ Především z druhé informace jasně plyne, že ani deflace není pozitivním termínem, nýbrž pojem, se kterým se setkáme, pokud ekonomika dané země dlouhodobě stagnuje.

3.2 Typologie inflace

Inflaci můžeme v zásadě rozdělit podle určitých kritérií, za prvé to můžeme učinit podle tempa inflace. Dále rozdělujeme, zda k inflaci dochází ze strany poptávky, nebo nabídky. V neposlední řadě musíme vědět, jaká je povaha inflačních podnětů.

Z hlediska rychlosti můžeme rozdělit inflaci do tří typů – na inflaci plíživou, inflaci pádivou a hyperinflaci. Za inflaci plíživou považujeme inflaci stabilní, která probíhá delší dobu, také se jedná o inflaci maximálně do 10%. Takovouto inflaci z ekonomického hlediska považujeme za zdravou a slučitelnou s běžným fungováním ekonomiky. Inflace pádivá je oproti tomu již inflace, kde nárůst cen je nad 10%, spíše výrazně více. Je zřejmé, že tato inflace je již neslučitelná s uspokojivým ekonomickým vývojem a je spojena i s výraznými negativními sociálními konotacemi. Poslední typ, tedy hyperinflace je považována za extrémní případ, kdy ceny produktů rostou naprostou závratným tempem, o tisíce až milióny procent za rok. V tomto případě není ekonomika daného státu v podstatě vůbec schopna fungovat běžným způsobem.

Z časového hlediska můžeme inflaci rozdělit také na očekávanou, anticipovanou a neanticipovanou. Pokud je inflace pro podnikatele i spotřebitele do značné míry předvídatelná, jedná se tedy většinou o mírně rostoucí inflaci, pak ji nazýváme inflací očekávanou a pokud naše očekávání jsou správná, můžeme ji nazvat inflací anticipovanou. V případě, že naše očekávání jsou naopak chybná, jedná se o inflaci neanticipovanou. Je třeba si říci, že takto můžeme inflaci hodnotit pouze zpětně a může to odhalit, proč nedošlo k očekávanému zisku. Nicméně ani tak nám taková analýza nepomůže říci, jaký bude příští vývoj. Ovšem je třeba si říci, že to, zda je inflace anticipovaná nebo ne, má zásadní

---

¹⁰ SAMUELSON, Paul; NORDHAUS, Wiliam D. *Ekonomie.*, str. 440

význam pro výrobce na straně jedné a pro spotřebitele na straně druhé. Pokud výrobce neví, jakým směrem se inflace bude vyvíjet, je pro něj riziko vyrábět větší množství výrobků, poskytovat dlouhodobé smlouvy na služby. Neví totiž, zda náklady, které nyní vyloží na výrobu a které tím pádem určí cenu jeho výrobku, nebudou za 5 měsíců vysoce nad průměrem konkurentů. Tím pádem jeho výrobky a i on sám by se staly nekonkurenceschopné. Je tedy pochopitelné, že inflace není pro výrobce do značné míry ani tolik o přesném čísle, zda ceny stoupnou o 5 nebo 15%, ale o tom, zda je možné tento vzestup očekávat. Pokud ne, je to pro výrobce velký problém a samozřejmě potažmo i pro spotřebitele, kterému se buď výrobky nedostávají vůbec, nebo za poměrně vysokou cenu, v níž je započítáno i riziko výrobce.

Pokud opustíme časové hledisko inflace, měli bychom se zaměřit na dva významné typy inflace, a to konkrétně na inflaci poptávkovou a inflaci nákladovou. První typ způsobuje přebytek poptávky. Pokud všichni spotřebitelé chtějí více, než jim trh momentálně nabízí, vzniká právě poptávková inflace. Je zřejmé, že z dlouhodobého hlediska dojde k navýšení nabídky, ale krátkodobě je to téměř nemožné, protože každý nový výrobce potřebuje čas, aby na trh vstoupil a mezeru na trhu vyplnil. A tak v krátkém časovém období pouze vzrostou ceny. Vyšší ceny znamenají, že kupní síla spotřebitelů klesá a poptávka ustává. Někdy je tento mechanismus nazýván inflace tažená poptávkou. Na straně druhé, se ovšem může také stát, že na výrobu produktu či služby nám stále více stoupají náklady, potom je zřejmé, že i cena daného produktu musí stoupnout. Jedná se o inflaci tlačенou náklady a i ta má pro spotřebitele stejně nepříjemný závěr jako první příklad. Jurečka a Jánošíková k tomu dále uvádějí: „*Nákladová inflace bývá spojována s inflační spirálou, v níž se cenový růst přenáší z nižšího stupně zpracování na vyšší atd. „Roztočení“ inflační spirály bývá zpravidla iniciováno růstem cen výrobních „vstupů“.* Tento růst zvyšuje výrobní náklady a zvýšené výrobní náklady vedou ke zvýšení cen. Zvýší-li se ceny spotřebních statků, požadují odbory zvýšení mezd. Zvýšené mzdy dále zvyšují výrobní náklady. Důsledkem je zvýšení cen atd.“¹¹ Dané příklady nám jasně uvádějí, že inflace je jevem, který je úzce propojen s dalšími ekonomickými pojmy a především s výrobou a nabídkou služeb. Dále jsme jasně ukázali, že inflaci nelze vnímat jen jako číslo, které by nám mohlo odhalit, zda je inflace mírná nebo pádivá, je nutné zohlednit čas. Právě ten je klíčový, i inflace nad deset procent může být pro trh snesitelná,

---

¹¹ JUREČKA, Václav; JÁNOŠÍKOVÁ Ivana. *Makroekonomie – základní kurs.*, str. 101

pokud je takováto inflace očekávaná a dlouhodobě je s ní počítáno. Oproti tomu i krátkodobá inflace, která je skoková může mít negativní vliv na ceny výrobků.

Jak se lze proti inflacím nabídkové či poptávkové bránit? Revenda k tomu říká: *„V případě poptávkové inflace je vhodné bránit zvyšování poptávkových faktorů, které posunují poptávkovou křivku AD směrem nahoru. Cestou je snížení vládních výdajů – „zlevnění státu“, nebo provádění restriktivní měnové politiky, při níž přísně sledujeme, aby přírůstky měnové báze odpovídaly přírůstkům potencionálního HDP. V případě nabídkové inflace je situace složitější, protože musíme rozlišovat, zda jde o inflaci vyvolanou posunem křivek LAS a SAS směrem vlevo, nebo posunem SAS směrem nahoru.“¹² U nabídkové inflace jsou dvě možnosti – buď je průsečík AD nad potencionálním HDP, pak je řešením restriktivní měnová politika, která by měla posunout AD směrem doleva a tím zabráníme růstu inflace. V druhém případě je průsečík AD pod potencionálním HDP. Jak Revenda dále uvádí: *„Na první pohled se může zdát, že ideálním řešením je mírná expanzivní politika, která by „dotáhla“ agregátní poptávku „na úroveň“ potencionálního HDP. Toto řešení nelze jednoznačně doporučit, protože vytváří ideální podmínky pro další růst mezd a monopolních cen. Nelze ani doporučit restriktivní měnovou politiku, neboť posun AD směrem doleva by sice vedl ke snížení inflace, avšak za cenu ohromného poklesu agregátního výstupu.“¹³**

3.3 Způsoby měření inflace

Zatím jsme si ukázali, jaké typy inflace můžeme nalézt, jak se od sebe jednotlivě liší. Nicméně na to, abychom rozpoznali, o jaký typ inflace jde v konkrétním případě, potřebujeme inflaci nějak jasně změřit. Toto měření by ideálně mělo být celosvětové, aby bylo možné porovnávat inflaci v různých zemích.

3.3.1 Index spotřebitelských cen

Pro měření inflace se ukázal jako výhodný ukazatel index spotřebitelských cen, někdy se užívá zkratka CPI z anglického originálu consumer price index. Samuelson k tomu uvádí: *„CPI měří průměrnou změnu cen, které spotřebitelé zaplatí za statky a služby zahrnuté do tzv. tržního koše. Tržní koš obsahuje ceny potravin, oblečení, bydlení, paliv,*

---

¹² REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.*, str. 313

¹³ Tamtéž, str. 313

*přepravy, zdravotnické péče, školného a dalších statků a služeb každodenní spotřeby.*¹⁴ Díky indexu můžeme porovnat ceny daných výrobků a služeb za dvě či více období, jde jen o to porovnávat stále stejné výrobky a služby. Strukturu našeho koše bychom tedy neměli nijak výrazně měnit, pokud je to jen trochu možné. Nicméně každých pět let dojde k aktualizaci koše. Běžně se vyřadí produkty, jež nejsou již tak populární při nákupech mezi spotřebiteli a místo nich jsou zařazeny jiné, často kupované. Samozřejmě fakt, že se výrobky ve spotřebním koši nemění, je také zdrojem kritiky. Vzniká tím skrytá inflace. Údaje, které získáme od Českého statistického úřadu, pak můžou být klamné a sloužit spíše politickému zájmu než čistě ekonomickému. Proto v roce 2007 musel Český statistický úřad změnit obsah koše indexu spotřebitelských cen, protože bylo třeba zahrnout i nové položky jako například školné na soukromých středních či vysokých školách, dražší léčiva nebo i například hlídání dětí případně měsíční výdaj za soukromou školku. Stanislav Polouček k nedostatkům indexu spotřebitelských cen uvádí: rostoucí kvalitu výrobků a služeb, která může být doprovázena vyšší cenou. Kvalita výrobků a služeb roste rychleji než jejich cena. Jak k tomu Polouček dále uvádí: „*Spotřební koš, který má po určitou dobu fixní strukturu, nedokáže tyto změny adekvátně zachytit. Růst cen, který je způsoben vyšší kvalitou, neodráží „pouhé“ zvýšení ceny, ale má také kvalitativní rozměr.*“¹⁵ Dalším nedostatkem může být také substituce výrobků a služeb. Je pochopitelné, že spotřebitelé mají tendenci nahrazovat dražší zboží zbožím levnějším, pokud možno stejným nebo velmi podobným. Ale Polouček poznamenává: „*Substituce tak nemusí probíhat pouze v rovině nahrazení jednoho statku druhým, ale i např. omezením spotřeby. Růst cen cigaret pod vlivem vyšších spotřebních daní pravděpodobně v krátkém období povede k substituci levnějšími značkami. Rostoucí obliba diskontních prodejen a výprodejů, stánková a de facto v mnohých ohledech „nelegální“ prodej je poměrně známým fenoménem České republiky. Sledování cen pouze v určitých vybraných prodejnách nemusí zachytit tyto skutečnosti, tj. přesun spotřebitelů k levnějším distributorům (skladba nakupovaných výrobků se přitom nemusí výrazně změnit).*“¹⁶ Je třeba připustit, že tyto námitky jsou opodstatněné a významné. Změny týkající se kvality výrobků jsou velmi důležitým bodem pro spotřebitele, a to jak rostoucí kvalita směrem

---

¹⁴ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.*, str. 440

¹⁵ SOUKUP, Jindřich; POŠTA, Vít; NESET, Pavel; PAVELKA, Tomáš; DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Makroekonomie – moderní přístup.*, str. 314

¹⁶ SAMUELSON, Paul; NORDHAUS, Wiliam D. *Ekonomie.*, str. 314

k pozitivnímu, tak i k negativnímu. Pokud kvalita výrobku klesne, klesne nejspíše i jeho cena, což znamená, že spotřebitel si za své peníze může onoho výrobku koupit více. Často tak i učiní, protože méně kvalitního výrobku potřebuje například pro svůj projekt více, aby jeho výrobek poskytl v dané kvalitě nebo službu na určité výši. Snížení ceny výrobku může mít k inflaci spíše pozitivní vliv a nebude ji zvyšovat, ale rozhodně nevypovídá o ekonomické vyspělosti. Druhý případ je také adekvátní dnes se již pomalu zmenšuje, ale především v menších městech je stále jevem velmi hojným. Klasickým příkladem může být prodej určitých výrobků v asijských tržnicích, právě zde si zákazník může koupit některý výrobek, který by v kamenném obchodě koupil za výrazně vyšší ceny za zlomek této ceny. Tyto produkty těžko budeme hledat ve spotřebním koši. Nicméně těžko můžeme dělat, že neexistují. Index spotřebitelských cen má pochopitelně své mezery, přesto je celosvětově uznávaným a používáním prostředkem měření inflace a také jejím porovnáváním.

V případě České republiky byl důležitý vstup do Evropské unie v roce 2006, od vstupu musí Česká republika sledovat také tzv. harmonizovaný index spotřebitelských cen. Právě ten je pro Evropskou centrální banku významným kritériem pro určení cenové stability v rámci Evropské unie. Současně je tento index jedním z maastrichtských kritérií, tedy jednou z podmínek vstupu daného státu do Evropské měnové unie. Tento index umožňuje srovnání mezi jednotlivými státy, což je velmi užitečné. Index v podstatě srovnává existující rozdíly mezi jednotlivými spotřebitelskými indexy v konkrétních státech.

3.3.2 Index cen výrobců

Pokud bychom nechtěli využít index spotřebitelských cen, můžeme použít cenový index výrobců či vstupů. Jak název napovídá, index měří vývoj cen vstupů do výroby. To je velmi praktické, pokud chceme prognózovat inflaci. Pro výrobce je to velmi vhodná varianta, která mu ukáže, jak se jeho náklady zvýšily, popřípadě snížily za poslední roky a případně, která položka pro jeho výrobu je cenově nejnáročnější. Včetně faktu, zda tato cena vzrostla prudce a nárazově během hodnocené doby či její cena stoupá stabilně mírným tempem.

3.3.3 Deflátor HDP

Poslední možností, jak měřit inflaci, kterou zde uvádíme, je implicitní cenový deflátor. Deflátor představuje běžné ceny tohoto roku, které představují nominální HDP a jsou poděleny HDP běžného roku, tedy stálými cenami, tedy v cenách za období, která jsme stanovili jako výchozí. HDP se vyjadřuje ve stálých cenách. Jak autoři uvádějí: „*Metodickým východiskem při výpočtu deflátoru HDP je Paascheho index, který pracuje s vahami běžného období. Praktickou nevýhodou tohoto indexu je jeho čtvrtletní frekvence. Hlavní výhodou je vedle komplexnosti i kompatibilita s reálným hrubým domácím produktem, který je důležitou vysvětlující proměnnou v modelech inflace.*“¹⁷

3.4 Česká národní banka

Jedná se o ústřední banku České republiky, která se od ostatních bankovních institucí výrazně liší, jejím úkolem je totiž vykonávat dohled nad finančním trhem. Je zřízena Ústavou České republiky a její činnost je úzce legislativně kontrolována. Od vstupu České republiky do Evropské unie je pochopitelně součástí Evropského systému centrálních bank a je tedy povinná podílet se na sdílení cílů tohoto systému. Nás ovšem bude nejvíce zajímat jaký je hlavní cíl České národní banky. Na svých webových stránkách ho banka definuje následovně: „*Podle článku 98 Ústavy ČR a v souladu s primárním právem EU je hlavním cílem činnosti ČNB péče o cenovou stabilitu. Dosažení a udržení cenové stability, tj. nízkoinflačního prostředí v ekonomice, je trvalým příspěvkem centrální banky k vytváření podmínek pro udržitelný hospodářský růst.*“¹⁸ Je tedy zřejmé, že ČNB je klíčovým orgánem, který by měl kontrolovat úroveň inflace. V dnešní době, kdy je inflace spíše mírně rostoucí a neovlivňuje život běžných spotřebitelů dramaticky, se tento fakt zdá jako nenáročný úkol, ale nenechme se mýlit. Inflace se dokáže změnit velmi rychlým tempem a na rozdíl od jiných zemí, je Česká republika ve specifické situaci. Tím, že Česká republika nepřijala euro, je svým způsobem nezávislá na vývoji eura, na stranu druhou je česká koruna velmi závislá na kurzu, který vykazuje oproti euru či dolaru. A právě ČNB může uměle měnit kurz české koruny dle aktuální potřeby, často k nelibosti českých

---

¹⁷ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.*, str. 302

¹⁸ https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

občanů. Je to nicméně mocný nástroj, který ČNB má k úpravě měnové a inflační politiky. Od roku 1998 přešla ČNB k cílování inflace. Co si máme pod tímto pojmem představit, vysvětluje ČNB následovně: „Významnými rysy cílování inflace je střednědobost této strategie, využívání prognózy inflace a veřejné explicitní vyhlášení inflačního cíle či posloupnosti cílů. Bankovní rada ČNB při svém měnověpolitickém rozhodování posuzuje nejnovější prognózu ČNB a vyhodnocuje rizika nenaplnění této prognózy. Na základě těchto úvah pak Bankovní rada hlasuje o tom, zda a jak by se mělo změnit nastavení měnověpolitických nástrojů. Změnami těchto nástrojů se centrální banka snaží kompenzovat excesivní inflační, resp. dezinflační tlaky, které vychylují budoucí inflaci mimo inflační cíl resp. toleranční pásmo kolem tohoto cíle.“¹⁹ Cílování inflace je poměrně známý jev, které aplikují více jak dvě desítky zemí, jen namátkou, například Velká Británie, Švédsko, Finsko, Austrálie a mnohé jiné. Ve většině zemí, kde je cílování inflace prováděno došlo skutečně k postupnému dosažení cenové stability a inflační očekávání jsou také úspěšná. Stanislav Polouček v knize Bankovnictví k tomu říká: „Zásadní pokles inflace přesto není možné připsat pouze jejich lepším politikám. Naopak, klíčovou úlohu v procesu dezinflace sehrála globalizace světové ekonomiky a liberalizace finančních trhů. Oba trendy zvýšením konkurence utlumily inflační potenciál a snížily tlaky na centrální banky ve směru provádění protiinflačních politik.“²⁰ Zaměříme-li se na cílování inflace globálně, dojdeme k závěru, že jedním z nejdůležitějších rysů cílování je absence zprostředkujícího cíle. Jak Polouček píše, je to odklon od praxe, při níž měnová politika usilovala o cenovou stabilitu nepřímo, orientací na makroekonomické veličiny, které měly určovat cenovou stabilitu konkrétní země. Dále říká: „Zejména postupující globalizace finančních trhů a liberalizace kapitálových toků omezily účinnost a relevantnost zprostředkujících cílů ve formě peněžních agregátů. Obdobně masové toky kapitálu a s nimi spjaté šoky a nerovnovážné výkyvy zvýšily náročnost, ale i potenciální náklady udržování fixního kurzu.“²¹ Nelze ovšem říci, že neexistuje žádný cíl, existuje, jen nabírá podobu prognózy, a pokud centrální banka vidí, že skutečná inflace by se mohla brzy velice oddálit od dané prognózy, musí zakročit, aby se tak nestalo. Střednědobost je významným rysem této protiinflační politiky, nicméně na druhé straně to také znamená, že krátkodobé výkyvy, například způsobené mimořádnými změnami na straně nabídky, není

---

¹⁹ https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html

²⁰ POLOUČEK, Stanislav. *Bankovnictví.*, str. 88

²¹ Tamtéž, str. 89

tato politika schopna korigovat. Zmínili jsme měnovou politiku centrální banky, ta je považována za nejúčinnější způsob protiinflační politiky, oproti například regulaci cen a mezd. ČNB při posuzování vývoje inflace vychází z dat Českého statistického úřadu. V dubnu 2001 se rozhodla ČNB přejít k cílování celkové inflace (tj. přírůstku indexu spotřebitelských cen) a k vyjádření cílové trajektorie v celkové inflaci pomocí průběžného pásma. Pro období leden 2002 - prosinec 2005 bylo stanoveno pásmo, které v lednu 2002 začínalo na úrovni 3 - 5 % a v prosinci 2005 skončilo na úrovni 2 - 4 % . Od ledna 2006 byl vyhlášen inflační cíl ve výši 3 % s tolerancí ve výši jednoho procentního bodu oběma směry. V březnu 2007 byl vyhlášen nový inflační cíl ve výši 2 % , který začal platit od ledna 2010 s tím, že ČNB bude stejně jako doposud usilovat o to, aby se skutečná hodnota inflace nelišila od cíle o více než jeden procentní bod na obě strany. Výše jsme také zmínili, že občas ČNB občany překvapí nemilým zásahem, kdy například uměle oslabí kurz české koruny, tím pádem ji znehodnotí a český občan si za své peníze koupí méně. Zdá se nám to v rozporu s protiinflační politikou, spíše ČNB dosáhne opačného účinku. Tyto kroky činí ČNB zcela záměrně, je to jedním z nástrojů měnové politiky, užívání devizového kurzu k uvolnění měnových podmínek. Intervenuje na devizovém trhu, aby oslabila kurz české koruny a trvale ho udržovala v blízkosti hladiny 27 CZK za Euro.²² Používání tohoto nástroje ČNB vysvětluje jako nutnost, protože při posilování koruny dochází ke snižování cen výrobků a služeb, což se může zdát jako jev pozitivní, ale na úrovni národního hospodářství tomu tak není. V takovou chvíli většina firem i soukromých spotřebitelů očekává další snižování cen a odkládá své nákupy a poptávka se tím snižuje. Pokud ovšem není poptávka, není potřeba tolik vyrábět a tím pádem firmy nemají motivaci udržet si své zaměstnance a propouštějí je. Z toho plyne, že jak firmám i domácnostem se snižují zisky. Dále to znamená další snižování cen, ale s dalším kolečkem výše uvedeného procesu. Ve výsledku to neznamena posilování ekonomiky nebo lepší situaci pro občany, právě naopak. Z této spirály je poměrně nelehké dostat se zpět, a proto ČNB používá občas i na první pohled nelibé možnosti, jak upravit sílu měny a inflační politiku. Současně jsme na tomto kroku ukázali, jak kurz české koruny a pojem inflace jsou spolu úzce propojené.

Cílem ČNB by tedy mělo být držet inflaci mírně, ale opravdu jen mírně stoupající. Na mírnou a stálou inflaci jsou schopné podniky se připravit a počítají s ním, při plánování svých investic a nákladů. Plyne z takovéto situace poměrně stabilita spotřebitelských cen.

---

²² Čerpáno ze Shrnutí zprávy o inflaci I/2015, publikováno na:
http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2015/2015_I/download/ZOI_I_2015_shrnuti.pdf

To je výhodné pro výrobce i pro spotřebitele. Pokud bychom požadovali, aby ceny byly trvale stálé a neměnné, nejspíše bychom dospěli brzy k závěru, že takováto situace je dlouhodobě neudržitelná a nesmyslná. Na druhou stranu je potřeba říci, že střednědobé plány mají i svá úskalí. Asi nejvýraznějším jsou náhlé výkyvy, které jednou za čas můžeme pozorovat i v České republice, nedávný propad české koruny, měl například negativní vliv na nárůst cen. I přes fakt, že pokles koruny byl krátkodobý, výrobci a především poskytovatelé služeb z obav o své budoucí zisky, raději brzy nasadí vyšší ceny.

O postupu ČNB v protiinflační politice se nejvíce dozvíme ze zpráv o inflaci, která ČNB vydává každé čtvrtletí s časovým přesahem do let minulých i s budoucí prognózou. Pro nejnovější ucelené údaje se zaměříme na zprávu o inflaci z IV. čtvrtletí roku 2014. Nejdříve je třeba vždy vymežit současnou ekonomickou situaci, která inflaci ovlivňuje. V letech 2013 a 2014 je patrný útlum ekonomiky, a to nejen na území České republiky, která je nakonec jakožto malý trh velmi závislá na sousedních zemích jakožto obchodních partnerech. Dle informací ČNB v posledním čtvrtletí 2014 vzrostla cenová hladina v průměru o 0,5 %. Dále je ve zprávě uvedeno: *„Inflace se tak nadále nacházela pod dolní hranici tolerančního pásma cíle ČNB. Oslabený kurz koruny se v inflaci prozatím promítl zejména prostřednictvím vyšších dovozních cen, současně však přispívá i k růstu domácí ekonomiky. Její předchozí dlouhodobé protiinflační působení tak – i díky uvolněným měnovým podmínkám – v dosavadním průběhu letošního roku rychle odeznělo a domácí ekonomika naopak začíná působit ve směru urychlování cenového růstu. To přispělo k nárůstu korigované inflace bez pohonných hmot, která je po velmi dlouhé době zřetelně kladná. Na zvýšení inflace ve třetím čtvrtletí 2014 mělo podíl též zmírnění meziročního poklesu regulovaných cen.“*²³ Jak ČNB deklaruje, je schopná udržet nízkou úroveň inflace i v případě negativní ekonomické situace. Nicméně, jak je také vidět, pro spotřebitele to má jistá negativa, například vyšší dovozní ceny. ČNB brání toto rozhodnutí, protože to mimo jiné znamená i celkový nárůst domácí ekonomiky. Jak jsme uvedli již dříve, ČNB se snaží, především v poslední době inflaci ovlivnit také díky oslabení či naopak posílení domácí měny. Ve zprávě o tom najdeme zmínku: *„Oslabený kurz se prozatím do inflace promítl zejména prostřednictvím vyšších dovozních cen, současně však přispívá i k růstu domácí ekonomiky. Její předchozí dlouhodobé protiinflační působení tak – i díky uvolněným měnovým podmínkám – v dosavadním průběhu letošního roku rychle odeznělo.*

---

²³ Čerpáno ze Zpráva o inflaci IV/2015, publikováno na:
http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2014/2014_IV/download/zoi_IV_2014.pdf

*Inflační cíl je v současné době sice výrazně podstřelován, ale listopadové rozhodnutí začít používat devizový kurz jako další nástroj měnové politiky významně přispělo k odvrácení hrozby deflace a s tím i celkové makroekonomické nestability. Bez tohoto opatření by celková inflace v první polovině letošního roku byla znatelně záporná.*²⁴

3.5 Negativní dopady inflace

Mezi prvními uvěďme nepředvídatelný cenový vývoj, což znamená špatné skoro nemožné rozhodování pro firmy, proto se orientují jen na krátkodobé investice. To má potažmo vliv na nezaměstnanost, výrobce, který neví, zda bude vyrábět i za půl roku si nemůže dovolit platit velký počet zaměstnanců, a proto je raději najímá na jednorázové pracovní brigády. Vzniká nám zde uzavřený kruh, který znamená, že ekonomika nemůže plnohodnotně fungovat. Je zřejmé, že vysoká nebo nestabilní a neočekávaná inflace má negativní vliv na dynamiku hospodářského růstu. Dalším negativním bodem je hromadění statků, brzy pak dochází k jejich nedostatku.

Pokud se zeptáme, koho nejvíce inflace postihuje, odpověď je zřejmá, jsou to příjemci stálých nominálních příjmů, konkrétně důchodci, ženy na mateřské dovolené a občané na různých sociálních dávkách. Je to tedy skupina, která je nejvíce ohrožena vysokou inflací. Za peníze od státu si díky inflací koupí stále méně, hodnota peněz totiž klesá. Je tedy očividné, že inflace se dotýká i ohrožených skupin, které budou inflací nejhůře postiženy. Vlivem inflace rostou také mzdy, což se zdá být pozitivní, ale jen na první pohled, protože legislativní kroky přijdou většinou až se zpožděním a proto je třeba si uvědomit, že vyšší příjmy znamenají i vyšší zdanění. Z výše uvedeného nám plyne i poslední bod, který bychom rádi zmínili, a sice redistribuční efekt. Vlivem inflace dojde k přerozdělení příjmů mezi jednotlivými ekonomickými skupinami a toto přerozdělení je často zcela nečekané. A rozhodně nemusí být pozitivní.

V rámci této kapitoly jsme probrali tři zásadní aspekty, které úzce souvisí s pojmem inflace. Prvním byla typologie inflace, zjistili jsme, že inflaci lze jasně rozdělit do několika kritérií dle tempa inflace, dále dle toho, zda je inflace vyvolaná poptávkou či nabídkou a v neposlední řadě dle toho, zda ji očekáváme či nikoliv. Jakým způsobem s tím můžeme prakticky pracovat, jsme si objasnili u pojmu index spotřebitelských cen a obdobných pomůcek, které nám umožňují inflaci změřit a porovnat jak v určitých časových obdobích,

---

²⁴ http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2014/2014_IV/download/zoi_IV_2014.pdf

tak i například mezi jednotlivými státy. V neposlední řadě jsme se pokusili, ukázat jakou roli v inflaci hraje Česká národní banka, jakožto centrální banka státu, která má inflaci kontrolovat. Za tímto účelem volí nástroje měnové politiky, které mají pomoci inflaci definovat pro dané období a případně ji snížit nebo zvýšit dle aktuální potřeby. Česká národní banka má v protiinflační politice střednědobé cíle, což sebou nese určité negativní konotace v podobě jednorázových krátkodobých výkyvů, které mohou nastat. Dále jsme se pokusili ukázat, jak Česká národní banka pracuje s kurzem české koruny, aby mohla usměrnit inflaci nebo deflaci ku prospěchu celkového ekonomického růstu státu.

4 Praktická část práce

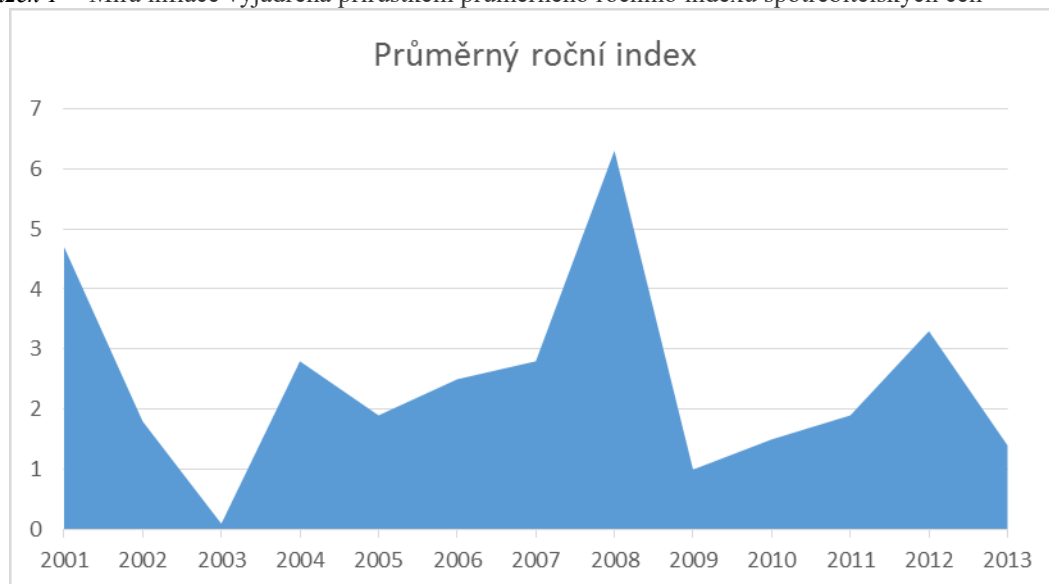
V první a druhé kapitole jsme si vymezili teoretické pojmy, které s inflací bezprostředně souvisejí. Díky tomu můžeme nyní přistoupit k podrobnějšímu zkoumání růstu a poklesu přírůstku průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, v nichž se míra inflace vyjadřuje v letech 2001 až 2013. Tyto roky nebyly vybrány náhodně. Zatímco devadesátá léta jsou ještě velmi ovlivněna vlivy ekonomického převratu, který nastal v České republice po roce 1989, související s přechodem z plánované socialisticky zaměřené ekonomiky na kapitalistický směr. Celkem jedenáct let bereme jako dostatečně dlouhé období pro vytvoření vhodného prostředí potřebného ke kapitalistickému směru.

4.1 Vývoj inflace vyjádřené ročního indexu spotřebitelských cen v České republice v letech 2001 až 2013

Český statistický úřad hodnotí v rámci inflace několik druhů, postupně je nastíníme, včetně složení spotřebitelského koše, což nám mimo jiné ukáže jednotlivé změny, které se během let 2001 až 2013 udály. Za prvé Český statistický úřad uvádí průměrný roční index, ten ukazuje míru inflace vyjádřenou přírůstkem spotřebitelských cen, konkrétně procentuální změnu průměrné cenové hladiny za posledních dvanáct měsíců ve srovnání s dvanácti předchozími měsíci. Je zřejmé, že tento údaj nás především informuje o průměrných veličinách, tedy nikoliv o aktuálních údajích. Pro ekonomy je ovšem poměrně důležitým ukazatelem, který jasně v dlouhodobějším měřítku ukazuje priority spotřebitelů, a to které zboží si zachovává svoji hodnotu po delší dobu (viz Obrázek 1). Mezi roky 2001 až 2013 vidíme kolísavý trend u tohoto ukazatele. Na tomto grafu jsou patrné dva hlavní mezníky – za prvé pozvolný propad indexu v roce 2003. Právě v tomto roce vyvrcholila situace z dvou let předchozích. Ve zprávě ČNB z roku 2003 se uvádí následující: *„Mezi hlavní faktory pokračujícího nízkoinflačního prostředí patří rovněž změny, které byly učiněny v období let 2001 – 2002 v oblasti deregulace cen. Tyto změny znamenaly narovnání relací a úrovně převažující většiny regulovaných cen, což vytvářelo podmínky pro nižší změny regulovaných cen v dalším období. Vývoj regulovaných cen ve třetím čtvrtletí 2003 tento předpoklad potvrdil. Jejich meziroční růst se zmírnil ve srovnání*

s druhým čtvrtletím o 1,1 procentního bodu na 0,4 %, což bylo způsobeno tím, že v červenci 2003 (na rozdíl od července 2002) k žádnému významnému zvýšení regulovaných cen nedošlo.²⁵

Obrázek 1 Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen

Zdroj: Český statistický úřad, https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

Druhým mezníkem z grafu patrným je opačná situace poměrně prudkého nárůstu ročního indexu spotřebitelských cen v roce 2007, což pokračovalo až do roku 2008. V tomto roce zaznamenáváme výraznější nárůst inflace, především v závěrečném čtvrtletí daného roku. Jak graf napovídá, jednalo se o přechodnou záležitost, která byla zapříčiněna více faktory, jejíž gradace vyvrcholila současně a zapříčinila vyšší inflaci. Ve výroční zprávě ČNB za rok 2007 k tomu najdeme jen krátké shrnutí: „Vývoj spotřebitelských cen v roce 2007 ovlivňovaly zejména ceny potravin a regulované ceny. Spotřebitelská inflace byla dále ovlivněna změnami nepřímých daní a v menší míře také vývojem korigované inflace bez pohonných hmot.“²⁶

Změny, často výrazné, se dějí na podkladě buď dlouhodobých předpovědí a ekonomického vývoje nebo dle aktuálního makroekonomického vývoje. Pokud se blíže zaměříme na rok 2013, kdy došlo k nárůstu průměrného ročního indexu na více

25

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2003/2003_rijen/download/zoi_2003_rijen.pdf

26

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2007.pdf

jak dvojnásobnou hodnotu oproti roku předchozímu, musíme se vrátit k zprávám o inflaci České národní banky. Konkrétně se podíváme na poslední z roku 2013, kdy je shrnut vývoj toho roku. Ve zprávě najdeme informaci: „Avšak poslední makroekonomický vývoj si vyžaduje další uvolnění měnové politiky ČNB. Z tohoto důvodu ČNB začala používat měnový kurz jako další nástroj své měnové politiky, a to s cílem udržet inflaci v blízkosti cíle ČNB a urychlit návrat do situace, kdy bude ČNB moci opět začít používat svůj standardní nástroj, tj. úrokové sazby.“²⁷ Z předchozí části této práce již víme, že používání měnového kurzu se osvědčilo a ČNB se rozhodla jej používat až do roku 2016. Z textu je také patrné, že k tomu kroku ČNB sáhla z důvodu světové ekonomické a finanční krize. ČNB tedy sáhla po oslabení kurzu české koruny, což mělo vést k zvýšené poptávce po domácím zboží, současně to mělo podpořit české vývozy a ziskovost podniků. Díky tomu měly být podniky ochotny více investovat. Ve výsledku by to mělo vést ke zvýšení zaměstnanosti a navýšení mezd.

Dalším kritériem, které nalezneme na webových stránkách Českého statistického úřadu je míra inflace vyjádřena přírůstkem indexu spotřebitelských cen tentokrát k danému měsíci oproti stejnému měsíci minulého roku. Tento index je významný, pokud chceme vidět sezónní vlivy (viz Tabulka 1).

Tabulka 1 Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku

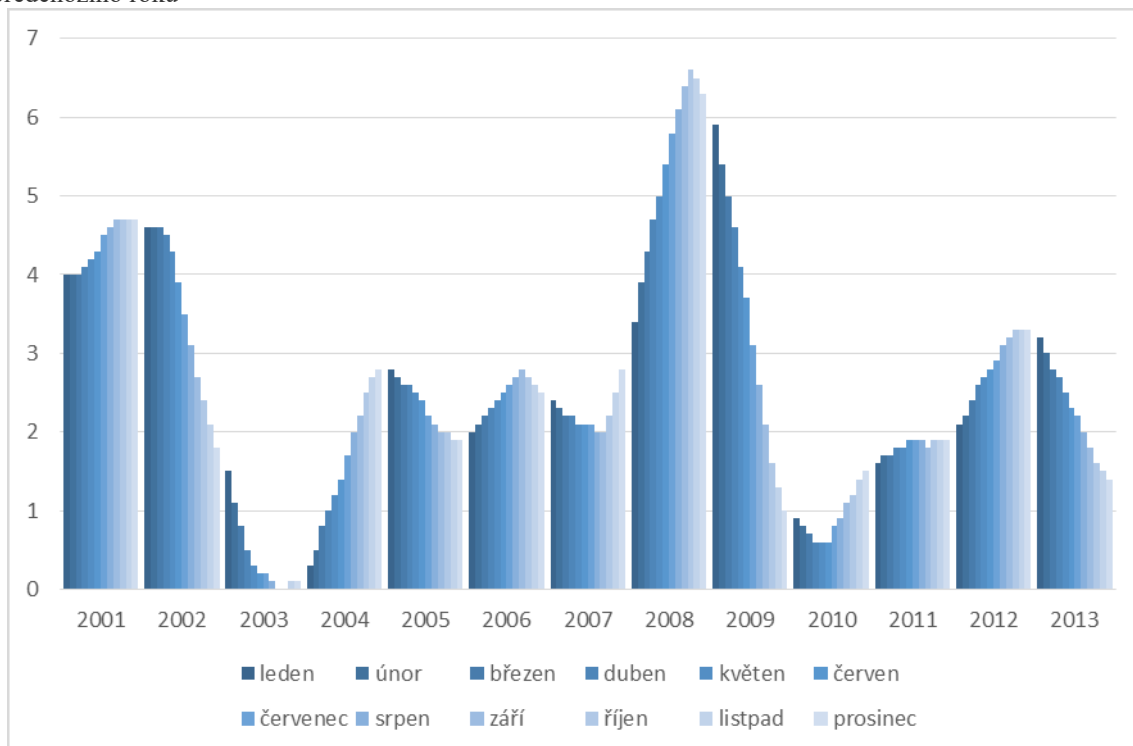
	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
2001	4	4	4	4,1	4,2	4,3	4,5	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7
2002	4,6	4,6	4,6	4,5	4,3	3,9	3,5	3,1	2,7	2,4	2,1	1,8
2003	1,5	1,1	0,8	0,5	0,3	0,2	0,2	0,1	0	0	0,1	0,1
2004	0,3	0,5	0,8	1	1,2	1,4	1,7	2	2,2	2,5	2,7	2,8
2005	2,8	2,7	2,6	2,6	2,5	2,4	2,2	2,1	2	2	1,9	1,9
2006	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,7	2,6	2,5
2007	2,4	2,3	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2	2	2,2	2,5	2,8
2008	3,4	3,9	4,3	4,7	5	5,4	5,8	6,1	6,4	6,6	6,5	6,3
2009	5,9	5,4	5	4,6	4,1	3,7	3,1	2,6	2,1	1,6	1,3	1
2010	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,5
2011	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9
2012	2,1	2,2	2,4	2,6	2,7	2,8	2,9	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3
2013	3,2	3	2,8	2,7	2,5	2,3	2,2	2	1,8	1,6	1,5	1,4

Zdroj: Český statistický úřad, https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

27

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2013/2013_IV/boxy_a_prilohy/zoi_2013_IV_box_1.html

Obrázek 2 Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku

Zdroj: Český statistický úřad, https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

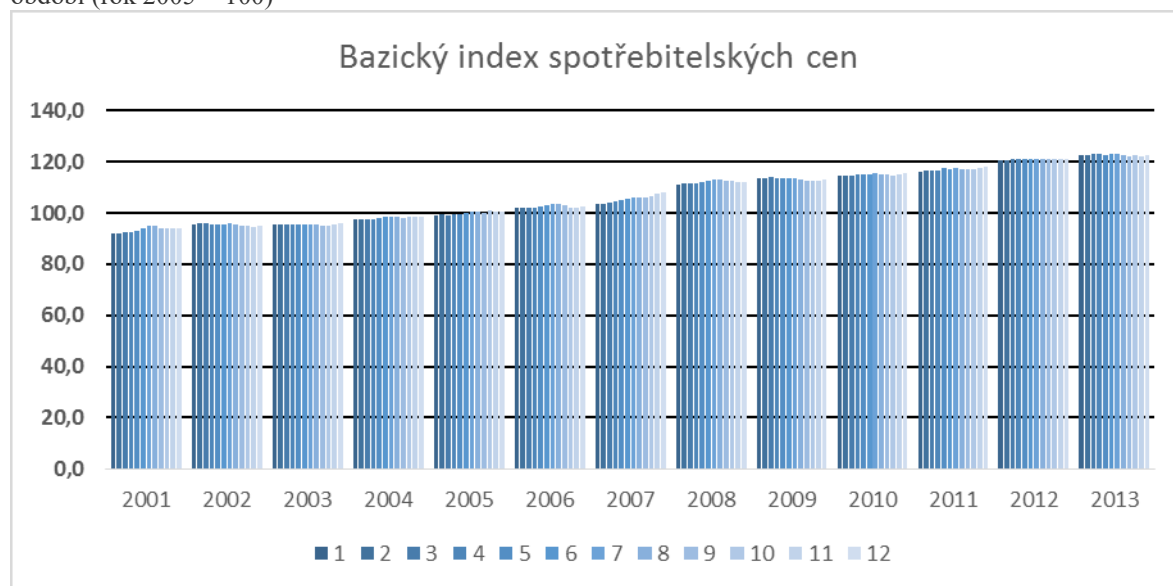
Za prvé je vidět jak se indexy spotřebitelských cen mění v rámci roků v daných měsících, ale za druhé je také vidět, že v roce, kdy inflace vzrostla v rámci ročního indexu, byla vyšší také v některých měsících během roku (viz Obrázek 2). Právě tyto měsíce zapříčinily celkový nárůst inflace v rámci ročního ukazatele. I na tomto grafu si můžeme všimnout dvou výrazněji vyčnívajících momentů – roku 2003, v tomto grafu je ovšem lépe vidět, že výrazný propad byl pozvolný, nikoliv náhlý, protože mírný pokles můžeme sledovat již během roku 2002 a v následujícím roce pouze logicky vyvrcholil. Naopak rok 2007 v tomto grafu vypadá nevýrazně, ale je to dané právě tím faktem, že k výraznější změně našeho ukazatele došlo až k samému závěru roku 2007 a dále tento trend pokračoval v roce následujícím. Ještě zřejmější je tento trend z *Tabulky 1*, kdy index spotřebitelských cen vztažen ke stejnému měsíci předchozího roku stoupá od 3,4 až k hraničním 6,6. Jedná se o limitní maximum v rozsahu všech námi hodnocených let 2001 až 2013. Rok 2008 byl pomyslným kulminačním bodem započaté ekonomické krize, která odstartovala v roce 2007, díky americké hypoteční krizi. To se pochopitelně na vzrůstu inflace promítlo a ČNB reagovala snížením úrokových sazeb o 1,5 procentního bodu, nicméně ani to nezabránilo, aby inflace měřená pomocí HICP nebyla výrazně vyšší než v zemích Evropské unie.

4.2 Index spotřebitelských cen a jeho vývoj v České republice v letech 2001 až 2013

Dalším parametrem, který nám ukazuje míru inflace je přírůstek indexu spotřebitelských cen vůči předchozímu měsíci. Tato míra inflace jako první registruje aktuální změny, které nám nicméně neříkají, jak se ceny spotřebitelského zboží mění v delším časovém horizontu. To také znamená, že tento index není dobrým měřítkem pro prognózy na vývoj cen daného zboží. Ani v tomto případě, nemá smysl vypisovat jednotlivé údaje.

Posledním údajem jsou bazické indexy. Dle webových stránek Českého statistického úřadu se jedná o: „**Bazické indexy - Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období (rok 2005 = 100)** vyjadřuje změnu cenové hladiny sledovaného měsíce příslušného roku proti roku 2005.“ Tyto indexy se používají od ledna 2010 a slouží pro vyjádření inflace za různá časová období. Vzorec, který v takový moment použijeme, říká, že míry inflace jsou vyjádřeny úhrnným indexem spotřebitelských cen za domácnosti celkem. Z charakteru indexu je patrné, že se používá především pro analýzy dlouhodobých časových řad. Je to významný ukazatel, pokud chceme zkoumat vývoj například životních nákladů za delší časové období, které se nemusí nutně krýt s kalendářním rokem. V grafu ukážeme vývoj bazického indexu spotřebitelských cen mezi roky 2001 až 2013 (viz Obrázek 3).

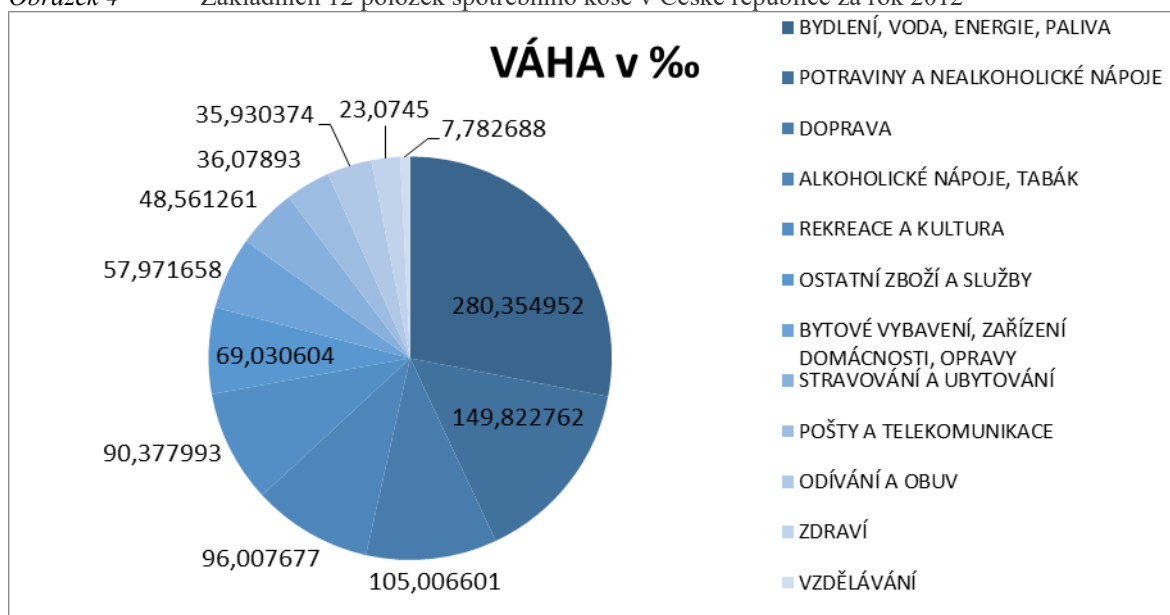
Obrázek 3 Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období (rok 2005 = 100)

Zdroj: Český statistický úřad, https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

Důležitá je otázka co najdeme ve spotřebním koši dle Českého statistického úřadu – za rok 2013 je zde skutečně velké množství položek. Z potravin zde nalezneme například chléb, sušenky neplněné, pizza, těstoviny vaječné, maso vepřové, hovězí, drůbež, ryby, sýry – jednotlivé druhy, ovoce, cukr, brambory, káva, čaj, víno, pivo, tabák. Samozřejmě jednotlivé potraviny jsou zde rozvedeny do detailnějších variant. Dále jsou zde oděvy – dámské, pánské a dětské, obuv, nájemné z bytu, výrobky pro běžnou úpravu bytu či nemovitosti, služby jako malířské či topenářské práce. Z energií zde najdeme elektřinu, vodu, topení, dřevo. Dále zde nacházíme elektrické výrobky pro potřeby domácnosti jako elektrická žehlička či mixér a mezi dalšími potřeby pro domácnost například čisticí prostředky. Na seznamu nalezneme i léčiva, poplatek za návštěvu u lékaře, ale také například oční refrakce. Z dalšího spotřebního zboží zde najdeme nové automobily, motocykly a s nimi spojené výdaje za servis, pohonné hmoty a jiné. Výdaje za jízdní městskou dopravou, poštovní služby, mobilní telefon. V neposlední řadě seznam uvádí i poplatky spojen s chovem různých domácích zvířat a výdaje za rekreační a sportovní služby, výdaje za dovolené, stravování v restauracích, poplatky za mateřskou či soukromou střední nebo vysokou školu. Jako jedny z posledních položek na seznamu nalezneme pojištění související s bydlením a se zdravím a finanční služby. V seznamu tedy najdeme skutečně veškeré možné položky denní potřeby. Základních 12 položek spotřebního koše v České republice za rok 2012 ukazujeme na následujícím grafu:

Obrázek 4 Základních 12 položek spotřebního koše v České republice za rok 2012

Zdroj: https://www.czso.cz/documents/10180/23195394/spot_kos2012.pdf/3673271b-81a6-4b79-b6b4-d73d8020cce4?version=1.0

Dle Revize indexu spotřebitelských cen v roce 2012, kterou vydal Český statistický úřad, došlo ke komplexní revizi v letech 1999-2000 s uplatněním od ledna 2001. Údaje za rok 1999 byly podkladem k tomuto novějšímu systému. Do systému byly zahrnuty dané skupiny: domácnosti celkem, domácnosti zaměstnanců, domácnosti důchodců, domácnosti s dětmi v nízkém příjmovém pásmu, domácnosti žijící v hl. m. Praze. Bylo potřeba vycházet ze struktury průměrných výdajů všech domácností. Do spotřebního koše se promítají různé sociální skupiny. V Revizi se dále uvádí: „*Spotřební koše byly členěny do 12 oddílů (potravin a nealkoholické nápoje; alkoholické nápoje a tabák; odívání a obuv; bydlení, voda, energie, 5 paliva; bytové vybavení; zdraví; doprava; pošty a telekomunikace; rekreace a kultura; vzdělávání; stravování a ubytování; ostatní zboží a služby) podle mezinárodní klasifikace individuální spotřeby podle účelu - CZ-COICOP-verze roku 1999. Počet reprezentantů ve spotřebním koši byl cca 775. Základním obdobím pro výpočet indexů byl prosinec 1999.*“²⁸ Další změny nastaly v letech 2005 - 2006. Podkladem byly údaje z rodinných účtů za rok 2005. Znovu byly zahrnuty ty stejné skupiny domácností a znovu váhy vycházely ze strukturních výdajů všech typů domácností. Spotřební koš byl stejně jako při předcházející revizi členěn podle mezinárodní klasifikace individuální spotřeby podle účelu - CZ-COICOP. Počet položek ve spotřebním koši klesl na 729. Současně s revizí zde nacházíme také nové položky v podobě tzv. subindexů, ty stojí mimo spotřební koš a týkají se zboží a služeb, které mají tarifní ceny. Tedy konkrétně mluvíme o elektřině, plynu, finanční služba nebo železniční doprava. Je to pochopitelné, protože tyto služby nebo zboží podléhají v posledních letech častější a rychlejší změně. Jak Revize uvádí, došlo ještě k další změně: „*V souladu s požadavkem Eurostatu byla založena časová řada indexů se základem průměr roku 2005=100. Výpočet revidovaných indexů byl zahájen od ledna 2007. V roce 2009 na základě doporučení Eurostatu bylo přistoupeno k aktualizaci váhových systémů mezi dvěma komplexními revizemi.*“²⁹ Poslední revize proběhla v letech 2010 a 2011. Výpočet revidovaných indexů byl zahájen od ledna 2012. Podkladem byly statistiky národních účtů za rok 2010. Zde došlo k jedné výjimce: „*Pro výběr a stanovení váhy konkrétních cenových reprezentantů byly použity údaje z mimořádného šetření detailní struktury peněžních výdajů domácností v jednotlivých skupinách COICOP 4 v roce 2010. Kromě stanovení vah za domácnosti celkem byly zkonstruovány spotřební koše pro domácnosti*

²⁸ [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2012/\\$File/revize_2012.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2012/$File/revize_2012.pdf)

²⁹ Tamtéž

důchodců a domácnosti žijící v hl. m. Praze.“³⁰ K přesnějšímu určení váhových schémat se používají ještě dodatečné informace a to od poskytovatelů služeb s tarifními cenami. Spotřební koš je dle nových kritérií členěn dle účelu CZ–COICOP. Počet položek znovu klesnul a to na počet 692, k tomu deset subindexů. Období pro výpočet indexů byl tentokrát poslední měsíc roku 2011.

Každá revize má za úkol aktualizovat váhový systém pro výpočet indexu spotřebitelských cen. Důležité je také si uvědomit, co v našem indexu zahrnuto není, konkrétně protože vycházíme z národního konceptu konečné spotřeby domácností, tak zde nenajdeme spotřebu v zahraničí a naturální spotřebu. Z pochopitelných důvodů nejsou pokryty šedé zóny ekonomiky, jako jsou drogy, prostituce, hazardní hry. Nicméně je pochopitelné, že i zde se inflace projevuje jako u každého jiného zboží a služeb nabízených v řádné ekonomice.

Již dříve jsme zmínili harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP), bohužel údaje k tomuto indexu na stránkách Českého statistického úřadu zatím nenalezneme, ale uvádí se zde k němu: *„Mezi strukturou spotřebního koše národního indexu spotřebitelských cen ČR a strukturou spotřebního koše HICP jsou určité rozdíly. Ve váhách HICP jsou zahrnuty tržby za nákupy cizinců na území České republiky, ale není v něm zahrnuto hypotetické nájemné na rozdíl od národního indexu spotřebitelských cen, kde tržby za nákupy cizinců zahrnuty nejsou, ale je zde zahrnuto hypotetické nájemné. Harmonizovaný index spotřebitelských cen užívá řetězových vah, které jsou obměňovány každoročně v prosinci. Zdrojem aktualizace jsou data národních účtů (konečná peněžní spotřeba domácností, domácí koncept) předchozího roku. Základním cenovým obdobím je průměr roku 2005.“*³¹

---

³⁰ [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2012/\\$File/revize_2012.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2012/$File/revize_2012.pdf)

³¹ Tamtéž

5 Analýza mikropodniku³²

Nejdříve bychom měli jasně vymezit, o jakém typu podniku budeme mluvit. Podnik A-Pharma s.r.o., který bude v následující kapitole středem našeho zájmu, patří z ekonomického hlediska mezi tzv. malé podniky.³³ Zcela konkrétně se jedná o mikropodnik a mezi mikropodniky patří dle definice podniky, které zaměstnávají méně než 10 zaměstnanců a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony eur. Určení velikosti podniku má význam jednak na úrovni evropské – v případě podání žádosti o podporu v rámci programu na podporu podnikání pro malé a střední podnikatele. Druhým bodem, proč je dělení podniků dnes hojně užívaným pojmem, je výhodnější statistické rozdělení a poměření v rámci dané statistické kategorie. Ovšem je třeba říci, že zde se terminologie mění, a zatímco dříve byl užíván spíše pojem drobní podnikatelé, dnes alespoň v rámci žádostí určených pro podporu podnikání v rámci evropských programů Operační program Praha - konkurenceschopnost a Operační program Praha - adaptabilita, se užívá dalšího dělení malého podniku na mikropodnik.

Dalším bodem, který bychom měli vymezit hned v úvodu kapitoly, kromě velikosti podniku, je také zaměření podniku. Společnosti A-Pharma s.r.o. se řadí mezi podniky poskytující služby. Nejedná se tedy o společnost, která by vyráběla hotové produkty, ale nabízí své služby na území České a Slovenské republiky majoritně v oblasti monitoringu klinických hodnocení. Proto také podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností je řazena do oddílu Výzkum a vývoj.

V neposlední řadě nemůže opomenout rozdělení podniku dle právní formy. Společnost A-Pharma patří mezi obchodní společnosti, konkrétně mezi kapitálové společnosti, jedná se o společnost s ručením omezením. Společnost s ručením omezeným bychom mohli definovat takto: Společnost tohoto typu může založit jediný společník nebo více společníků, (nejvíce však padesát). Společník může být osoba fyzická i právnická. Jedna fyzická osoba může být jediným společníkem maximálně ve třech firmách. Na základním kapitálu společnosti se může každý společník účastnit pouze jedním vkladem. Výše vkladu může být pro jednotlivé společníky stanovena rozdílně, musí však být dělitelná na celé

---

³² Kritéria pro zařazení konkrétního podniku do kategorie velikosti stanovuje dle Nařízení Komise (ES) č. 800/2008

³³ [Definice malého a středního podnikatele](#) je upravena Doporučením 2003/361/ES

tisíce. Výše vkladu každého společníka musí činit alespoň 20 tis. Kč. Celková výše vkladů musí souhlasit s výší základního kapitálu společnosti. Minimální základní kapitál je 200 tis. Kč. Vklady společníků mohou být buď peněžité, nebo nepeněžité. Společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Společníci ručí společně a nerozdílně za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku. Společníci se podílejí na zisku v poměru svých obchodních podílů, nestanoví-li to společenská smlouva jinak. Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada. Do působnosti jejího rozhodování patří např. rozdělování zisku, schvalování stanov a jejich změn, rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, rozhodování o zvyšování či snižování základního kapitálu, jmenování, odvolávání a odměňování statutárních orgánů (jednatelů) apod. Společnost může mít i dozorčí radu, která dohlíží na činnost jednatelů, přezkoumává účetnictví a návrhy na rozdělení zisku apod.

V našem případě máme dva společníky, kteří se na výši vkladu podíleli stejným dílem. Společníci se tedy také podílejí na zisku stejným dílem. Valná hromada je pořádána jedenkrát ročně. Společnost nemá dozorčí radu, která by dohlížela na činnost jednatelů. Vzhledem k velikosti společnosti by to bylo nadbytečné.

5.1 Zaměření společnosti

Společnost A-Pharma s.r.o. byla založena v roce 1996. Poskytuje kompletní služby v oblasti klinických hodnocení, zdravotních pomůcek, registrací léků, zpracování dat, biostatistiky, kontroly kvality včetně GCP (správná klinická praxe) auditů, překladů lékařských textů, GCP tréninku, školení a managementu bezpečnosti léků. Jedná se tedy o specifickou nabídku služeb, která není určena davové veřejnosti. Je třeba říci, že drtivá většina práce vychází z poskytování služeb v oblasti klinických hodnocení, konkrétně z monitorování probíhajících studií na území České a Slovenské republiky. Společnost má sídlo v Praze.

V současné době má společnost kromě svých dvou jednatelů šest zaměstnanců, nicméně oba jednatelé jsou také zaměstnanci, činní na každodenní pracovní činnosti firmy. Jeden z jednatelů díky svému vysokoškolskému vzdělání z oboru ekonomie zodpovídá spíše za ekonomickou stránku podniku a kontroluje práci externí účetní firmy. Druhý jednatel zodpovídá za odbornou stránku podniku. Měli bychom říci, že vzhledem k tomu,

že farmaceutický průmysl je velmi mezinárodně propojený systém, a ze své podstaty musí být, ovlivněn celosvětovou situací. Na otázku, proč je nutné, aby tento druh průmyslu byl propojený, je jednoduchá odpověď. Základem farmaceutického průmyslu je vývoj a prodej léčiv či různých zdravotních prostředků. Nové léky musí splňovat přísná pravidla, která se týkají bezpečnosti a je otázkou až dvaceti let, než se nový lék z běžné formule stane skutečným lékem dostupným běžnému spotřebiteli. Základem jsou mimo jiné klinické hodnocení, která jsou také hlavním zdrojem práce pro společnost A-Pharma. Tyto klinické testy musí být zkoušeny na určitém statisticky daném počtu pacientů a to včetně různých zemí, aby se prokázala účinnost a bezpečnost na rozdílných populacích. Také, v případě zákazu nějakého léku v jakémkoliv stádiu vývoje, je státními autoritami daný lék zakázán na větším území. Z toho důvodu je nezbytné, aby farmaceutický průmysl byl mezinárodně propojený. Samozřejmostí je fakt, že celý výzkum a vývoj je pod kontrolou státních autorit, které mohou a také to běžně dělají, zakázat na vývoji některého léku dále pracovat z důvodu jeho nebezpečnosti pro spotřebitele. V tom je také farmaceutický průmysl velmi citlivý, protože zastavení vývoje nového léku znamená velkou finanční ztrátu pro společnost.

Jak již bylo řečeno, většina pracovních aktivit společnosti A-Pharma plyne právě z poskytování monitorovacích služeb při průběhu klinických hodnocení fáze II až V po České a Slovenské republice, menšinový podíl na celkovém ročním zisku společnosti mají sekundární služby jakožto překlad odborných lékařských textů či GCP trénink, případně jiná školení z dané problematiky. Vzhledem k tomu, že monitoringy probíhají v rámci celého území obou republik, je zřejmý náklad, který plyne z potřeby pravidelného cestování monitorovacího pracovníka – náklady na cestování a ubytování. Tyto výdaje tvoří většinu nákladů, které lze minimalizovat jen částečně, například levnější formou ubytování či čerpání benzínu v místech s nižší cenou. V rámci České republiky je zřejmé, že náklady jsou činěny v jiné měně, než ve které probíhá proplácení služeb úhrnnými fakturami. Vzhledem k tomu, že většina firem, která si u společnosti A-Pharma tyto služby objednáva je zahraniční, probíhají platby v eurech, také ve smlouvách jsou částky uvedené za dané služby uváděny v eurech. Je třeba říci, že dohodnuté částky za jednotlivé služby jsou ve smlouvě dohodnuty na dlouhou dobu dopředu, běžně trvá monitoring klinického hodnocení několik měsíců, spíše studie pak probíhá v rozmezí jednoho roku až dvou let. Je tedy zřejmé, že mezitím dochází k vývoji nejen inflace, ale ke každodenní změně kursu

české koruny versus euro. Vzhledem k tomu, že minimálně jednou za určitou dobu je nutné vyměnit větší částku eur za české koruny, aby mohli být vyplaceni každý měsíc zaměstnanci společnosti a uhrazeny náklady spojené se samotnou realizací požadované služby, má měnový kurz významný vliv na výsledný zisk společnosti. Budeme se mu věnovat později ještě podrobněji. Nyní se ovšem dostáváme k zásadní otázce, jak se inflace projeví v zisku či naopak ztrátě společnosti?

5.2 Vliv měnového kurzu

Je pochopitelné, že na naši otázku není jednoduchá odpověď, protože v úvahu přichází hned několik scénářů. Zkusme je tedy postupně probrat a vyjasnit si specifika u tohoto malého podniku. Prvním specifikem je fakt, že společnost je vyplácena za své služby v eurech. Tato měna je oproti české koruně výrazně stabilnější a země, které ji přijaly jakožto národní měnu, nejsou tak citlivé na výkyvy spojené s výkyvy kurzu eura. Nicméně, jak jsme již uvedli výše, na rozdíl od ČNB nemají jednotlivé státy, které euro mají takové možnosti v protiinflační politice. Šanci, že by oslabením své měny zvýšily inflaci, a tím zabránily spirále, která začíná snižováním cen výrobků a končí propuštěním zaměstnanců, je poměrně malá. Tedy aspoň pro každý samostatný stát. Ovšem toto není podstatou našeho sdělení, jen to vysvětluje situaci, ve které se nacházejí ostatní státy, s kterými společnost A-Pharma běžně obchoduje. Jak již bylo zmíněno, společnost sídlí v Praze, tedy v České republice, a tak její náklady jsou převážně v českých korunách. Hlavní část nákladů představují platy zaměstnanců, trvale je ve společnosti celkově šest zaměstnanců, jejichž výše platů se pochopitelně různí, nicméně každý měsíc činí výdaje na platy zaměstnanců zhruba 350 000 Kč, poté je třeba připočítat externí pracovníky, jakožto úklidové služby, účetnické a IT služby. Náklady na tyto služby činí každý měsíc zhruba 40 000 Kč. Dále je třeba vzít v potaz náklady za elektřinu, plyn, vodu, náklady za telefon, ať již pevnou linku či mobilní telefony. Tyto náklady má společnost v podstatě stále a nelze je snížit z měsíce na měsíc, protože skoro vždy jsou vázány smlouvami s několika měsíční výpovědní lhůtou. Všechny tyto náklady na běžný chod společnosti jsou tvořeny a placeny v českých korunách. Kromě toho jsou zde samozřejmě sekundární výdaje spojené přímo s realizací samotné práce, které ovšem jsou účtovány na vrub objednateli služby.

Nyní si představme, že kurz české koruny klesne, může se to stát například vlivem negativní politické situace, horší domácí ekonomickou situací, ale také umělé oslabení české koruny, tak jak to činí Česká národní banka v rámci protiinflační politiky. Když koruna oslabí, při výměně eura za korunu „dostaneme“ za jedno euro více českých korun. Pro firmu, která dostane za svoje služby zaplacen v eurech a takovou částku, která značí dostatečné ohodnocení vykonané práce, navíc získá ještě více za výhodnější kurz. Tato situace je tedy pro ni jasně výhodná, obzvláště pokud je koruna oslabena výrazně. V opačném případě, kdy koruna posiluje, se ovšem společnost dostává do pro ni nevýhodné situace. Při podpisu smluv předpokládá, že kurz eura vůči koruně bude svým způsobem stabilní, pokud najednou koruna posílí, znamená to, že za stejné služby dostane zaplacen méně, protože při výměně eur na české koruny skutečně dostane za eura méně českých korun. Ovšem náklady, které má v českých korunách se nijak nezmenšily. Pokud by tato situace měla být dlouhodobá, aniž by společnost mohla změnit, kolik za dané služby dostane od svých obchodních partnerů v eurech zaplacen. Je zřejmé, že proto, aby zůstala zisková, bude muset snížit náklady. Jak nejrychleji je sníží? Je pochopitelné, že náklady na elektřinu i telefonní služby asi těžko, protože tyto nástroje pro fyzický chod podnikání potřebuje, ale bude se muset zbavit některých zaměstnanců, protože plat byt' jednoho zaměstnance bude znamenat výrazné snížení nákladů. Pokud si představíme, že obdobných firem jako je společnost A-Pharma, je v České republice více, tedy firem, kterým jsou zisky vypláceny v eurech, je zřejmé, že by to ve výsledku mohlo mít negativní dopad na zvýšení nezaměstnanosti v České republice. Paradoxně, protože na začátku by stálo posílení české měny, pro spotřebitele v České republice tedy pozitivní jev. Právě této situaci předchází Česká národní banka, pokud se snaží oslabit českou korunu, v případě, kdy dochází k umělému posilování české koruny, což jak již z předchozí části práce víme, by mohlo mít neblahý celohospodářský vliv, mimo jiné i na zvýšení nezaměstnanosti. Je tedy zřejmé, že ovlivňování inflace má v našem případě, tedy u malého podniku významný vliv.

5.3 Vliv inflace

Nyní se zaměříme na inflaci jako takovou. Pokud inflace v České republice začne stoupat, myslíme tím významně a především neočekávaně, je pochopitelné, že to bude činit potíže i společnosti A-Pharma, sice ve srovnání s jinými českými podniky, které mají nejen své náklady v českých korunách, ale především i své zisky v českých korunách, budou méně výrazné, ale jistě nastanou. Na jednu stranu budou zisky společnosti v eurech a pokud bude inflace probíhat izolovaně pouze v České republice, na zisky společnosti to nebude mít vliv. Ovšem náklady společnosti vzrostou, pokud vzrostou jednorázově, neočekávaně a více jak o deset procent, je zřejmé, že zisk společnosti bude menší, než byl plánovaný. Při realizaci služby vydá více financí na benzín, ubytování, elektřinu atd. Tyto výdaje nejsou zcela zanedbatelné, ale na stranu druhou nejsou devastující. Ovšem potíže nastanou určitě v nákladech v podobě platů zaměstnanců. Ti, si za své peníze koupí méně, tedy klesá jejich životní úroveň, pokud je tento pokles stejně tak neočekávaný a výrazný jako inflace samotná, tedy například více jak o 10%, je jasné, že jej zaměstnanci pocítí poměrně výrazně a budou chtít danou situaci napravit. Pokud tento jev bude jednorázový a nebude přetrvávat, budou zřejmě zaměstnanci žádat navýšení svého platu při první možné příležitosti. To může způsobit v podstatě dvě situace, společnost jim vyhoví, a proto, aby i její zisky zůstaly nedotčené, bude muset i ona sama při uzavírání smluv se svými obchodními partnery žádat vyšší částky za své služby. Tím se ovšem velmi rychle může stát nekonkurenceschopnou. Po krátké době by tak mohl hrozit její zánik a poté status nezaměstnanosti pro všechny její současné zaměstnance. Druhou možností je, že společnost, sice navýší příjmy svým zaměstnancům, ale jen některým, kterým současně přibude práce a některých zaměstnanců se bude muset společnost zbavit. Jednoduše proto, aby ona nemusela zvyšovat své ceny v rámci konkurenčního trhu. Nesmíme zapomínat, že inflace v tomto případě nebude celoevropský problém, ale postihne pouze Českou republiku, a tak zahraniční obchodní partneři nebudou mít pro navyšování cen za služby příliš velké pochopení, a pokud by se tak stalo, budou mít tendenci realizovat své projekty v jiné zemi, kde pro ně bude situace příznivější a náklady nebudou tak vysoké.

Jasně se ukazuje, že inflace má vliv na nezaměstnanost, v našem případě snad ještě více než pokud hovoříme o trhu jedné měny.

Pokud by inflace měla klesající charakter, je situace pro naši společnost příznivější. Je ovšem třeba poznamenat, že nyní inflace není tak procentuálně velká, aby mohlo dojít ke snížení například o zmiňovaných deset procent, a tak by změna neměla být příliš velká. Samozřejmě je také otázkou, jak by na sníženou inflaci zareagovali obchodníci v rámci České republiky, nakolik by do cen svých výrobků promítli snížené náklady. Nehledě na fakt, že by snadno mohlo dojít k negativní spirále, kterou jsme již několikrát zmiňovali.

Závěrem lze říci, že situace společnosti A-Pharma na citlivost vůči inflaci je složitá a záleží na mnoha faktorech, mimo jiné i na těch, které společnost sama při plánování cen svých služeb nemá šanci v žádném případě ovlivnit, jasným příkladem jsou zásahy České národní banky vůči kurzu české koruny a eura. Tyto zásahy mohou být pozitivní v rámci protiinflační politiky, ale snad si lze představit situaci opačnou, kdy ČNB bude intervenovat ve prospěch české koruny, například v situaci, kdy by mohla koruna propadnout výrazně. Samozřejmě lze namítnout, že zisky, které společnost navíc vyzíská, pokud ČNB neintervenuje, by byly stejně zisky neplánované. Nicméně je třeba říci, že i díky takovým ziskům může společnost získat finance navíc, které lze použít k neplánovaným nákupům zboží od českých firem a více tak oživit domácí ekonomiku. Pochopitelně jedna společnost, obzvláště malá, nemůže ovlivnit hospodářskou situaci země. Náš bod slouží jen jako ilustrace celého složitého procesu, který je vzájemně velmi úzce propojen. V rámci tohoto procesu se snadno může stát, že i jev, který na začátku působí pozitivně, bude mít negativní následky. Ovlivňování kurzu Českou národní bankou je v našem případě specifickou, které se ryze českých společností netýká. Stejně jako jiné společnosti je A-Pharma ohrožena neočekávanou a významnou inflací na našem území, především je podstatná ona neočekávanost, i když znovu, v našem případě i plánovaná rostoucí inflace pouze v České republice, je problematická. Pokud společnost ví, že tato situace nastane a půjde o regionálně podmíněný jev, nemůže příliš do cen svých služeb tento jev promítnout, protože služby nabízí obchodním partnerům, kteří inflaci čelit nemusí. Jediným řešením tedy pro ni je snížit náklady, což nejjednodušeji učiní snížením počtu svých zaměstnanců.

Inflace se u společnosti nabízející služby hůře prokazuje než u společnosti, která se zabývá klasickou výrobou. Obzvláště, kdy do situace vstupuje další hráč a to rozdílné měny, ve kterých společnost dostává své zisky a má své výdaje. Jak jsme ukázali, největším nákladem společnosti s naprostou pravidelností jsou výplaty zaměstnanců.

Nicméně tak jako každá společnost má i ta naše ryze hmotné náklady, které jsou vesměs pořizovány v českých korunách. Zcela konkrétně mluvíme o benzínu, naftě, kancelářských potřebách jako papír, tonery, šanony, psací potřeby a další drobné kancelářské vybavení a samozřejmě IT vybavení, případně jiná elektronika. Tyto náklady se pochopitelně v čase mění v závislosti na množství projektů v daném období. Nicméně v rámci jednotlivých let, lze celkem bez obav po konzultaci s jednatelem společnosti říci, že v tomto měřítku jsou rozdílné jen nepatrně. Rozhodli jsme se proto více zaměřit na vývoj inflace v celoročním měřítku a porovnat ho s *ostatními provozními náklady* ve výkazu zisku a ztrát společnosti ve stejném roce.

Jako příklad jsme si vybrali tři poslední roky, tedy období 2006 – 2013 (viz Tabulka 2).

Tabulka 2 Porovnání nákladů a inflace

Roky	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
roční míra inflace	2,5	2,8	6,3	1	1,5	1,9	3,3	1,4
ostatní provozní náklady v Kč	427 000	303 000	100 000	201 000	67 000	334 000	138 000	297 000

Zdroj: Český statistický úřad; Výkaz zisků a ztrát ve zjednodušeném rozsahu společnosti A-Pharma s.r.o.

Pokud se podíváme na údaje v tabulce, zjistíme, že v roce 2006 byly výdaje za provozní náklady nejvyšší, míra inflace přitom není nikterak strmá a výrazná. V roce 2008, kdy je míra inflace nejvyšší, nejsou náklady nikterak vysoké oproti jiným rokům. Překvapující je také fakt, že v roce 2012, kdy roční míra inflace prudce vzrostla o více než jedno procento oproti předchozímu roku, jsou náklady poměrně nízké. Rok 2013 ukazuje nízkou míru inflace, ale náklady jsou spíše vyšší. Z dané tabulky vyvodíme hned několik závěrů, které byly konzultovány s jednatelem firmy a byla jejich výpovědní hodnota jasnější. Nesourodost mezi růstem inflace a současným poklesem ostatních nákladů nebyla způsobena tím, že podnik rostoucí inflaci očekával a nakoupil některé běžné vybavení dopředu, nakonec u pohonných hmot, které jsou významnou položkou na ostatních provozních nákladech to není ani možné. Větší vliv měl stav a počet projektů v daném roce, i když se nemusel celkový počet projektů lišit významně, maximálně například o 2, stejně je pokles či vzestup nákladů na přípravu projektu značný. Je tedy zřejmé, že inflace nemá u tohoto malého či středního podniku až takový vliv. Spíše jakožto významnější jednatelé podniku

hodnotí fakt, že zaměstnanci nárůst cen v České republice v souvislosti s inflací vnímají velmi negativně, jejich platy, které mají smluvní platnost nerostou v danou chvíli jako inflace.

6 Závěr

Nejprve se práce soustředila na definování inflace dle hledisek různých autorů a dle různých ekonomických škol. Dále byl prostor věnován pojům, které s inflací souvisí. Z nich, jakožto nejdůležitější, je chápáno měření inflace pomocí indexu spotřebitelských cen, tento způsob měření je využíván i v České republice, konkrétně Českým statistickým úřadem, který pravidelně zveřejňuje míru inflace roční i měsíční, případně za jiné časové období. Dalším takovýmto ukazatelem je harmonizovaný index spotřebitelských cen, který Česká republika využívá od vstupu do Evropské unie v roce 2006. Inflace má několik podob, inflace tažená poptávkou či nabídkou, mezi nimiž je často tenká linie a pak především inflace viděná z časového hlediska, která je významnější, protože více určuje, jak inflace ovlivní spotřebitele. Nicméně ještě důležitější se zdá předvídatelnost inflace. Jak bylo v práci několikrát poukázáno jakožto nejzávažnější pro celou ekonomiku, a především pak pro spotřebitele, je právě fakt, zda je inflace očekávaná či nikoliv. Pokud očekávaná není, má to pro spotřebitele i podnikatele neblahé následky. Každý stát má svého kontrolora inflace, je jím centrální banka dané země, v České republice je to Česká národní banka. Ta zodpovídá za měnovou politiku, která by měla hlídat, aby inflace nerostla prudce a neočekávaně. K tomu využívá různé nástroje, u ČNB se nyní používá také ovlivnění kurzu české koruny vůči euru. Je to poměrně efektivní a rychlý nástroj, kterým může ČNB oslabit korunu, v případě, že by její hodnota stoupala příliš rychle a hrozil by neblahý vývoj ekonomické situace.

V úvodu byla položena jakožto hlavní výzkumná otázka, a sice jak inflace ovlivňuje situaci u malého podniku, který byl vybrán pro praktickou část práce. Vzhledem k tomu, že podnik má své zisky převážně v eurech, zatímco výdaje v českých korunách, vstupuje do hry ještě další bod a tím je směnný kurz. Jak bylo v příslušné části práce ukázáno, nárůst inflace, především té neočekávané má na společnost negativní vliv, rostou jí tak neúměrně náklady, které jsou z největší části tvořeny platy zaměstnanců, takové náklady nelze flexibilně a rychle snižovat. A především je nelze snižovat výrazně, protože

stále je potřeba pracovní síla, která by fakticky požadovanou službu zrealizovala. Je vidět, že v případě prudké a náhlé inflace by firma musela přejít k propouštění zaměstnanců, pokud by chtěla udržet zisk. Což je jeden z negativních dopadů inflace, pokud je inflace očekávaná a nízká, může společnost s tímto faktem počítat a zahrnout to do svých plánů. Zde se tedy situace společnosti nijak neliší od jiných českých firem. Na výseku specifické části nákladů – na ostatních provozních nákladech jsme ukázali, že u našeho podniku nemá inflace velký vliv. Nicméně, jak sami jednatelé připouští, vliv má na jejich zaměstnance, kteří si za předem dohodnuté platy nakoupí méně zboží. Bylo by proto rozumné společnosti doporučit promítat momentální vliv inflace do odměn, které by se s narůstající inflací měly také zvyšovat. Společnost by tím předešla potencionálnímu odlivu pracovní síly, což by chod takto malého podniku výrazně narušilo. Situace je jiná v otázce měnového kurzu, pokud je kurz pro firmu příznivý, je možné na výhodnějším kurzu vyzískat zisky navíc. V opačném případě firma trápí. Jak již bylo řečeno, situaci může do značné míry ovlivnit také protiinflační politika České národní banky. Pokud ta zasahuje proti vysokému kurzu koruny a oslabuje ji, pak v podstatě udržuje kurz výhodnější či minimálně stabilní, což je pro firmu výhodné.

Na inflaci se podílí velké množství faktorů, které se vzájemně ovlivňují. I samotná inflace má dalekosáhlé důsledky, může ovlivnit různé aspekty ekonomického vývoje. Je proto v pořádku, pokud je kontrolovaná institucí a bedlivě sledována.

7 Seznam použitých zdrojů

FLAMMANT, Maurice. *Inflace*. HZ Praha, Praha, 1995. 127 s. ISBN 80-901918-4-3.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vydání. *Sbírka řešených otázek a příkladů*. Praha: C. H. Beck, 2012. 176 s. ISBN 978-80-7179-333-5.

HOLMAN, Robert. *Dějiny ekonomického myšlení*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 539 s. ISBN 80-7179-380-9

JUREČKA, Václav; JÁNOŠÍKOVÁ Ivana. *Makroekonomie – základní kurs*. Ostrava, 2004. 312 s. ISBN 80-248-0530-8.

JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2010. 332 s. ISBN 978-80-247-3258-9.

JUREČKA, Václav. *Úvod do ekonomie: učební text pro studenty neekonomických oborů*. 2. upravené vydání. Ostrava: VŠB – Technická fakulta Ostrava, 2005. 291 s. ISBN 80-248-0891-9.

MANKIW, Gregory. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada, 2009. 768 s. ISBN 978-80-7169-891-3.

POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. Praha: Beck, 2006. 496 s. ISBN 978-80-7400-491-9.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2005. 408 s. ISBN 978-80-7261-240-6.

REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. Praha: Management Press, 2001. 782 s. ISBN 80-7261-051-1.

ROTHBARD, Murray. *Peníze v rukou státu*. Praha: Liberální institut, 2001. 144 s. ISBN 80-86389-12-X.

RUSMICOVÁ, Lada; SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie: základní kurz*. Slaný: Melandrium, 2002. 167 s. ISBN 80-86175-24-3.

SAMUELSON, Paul; NORDHAUS, Wiliam D. *Ekonomie*. Praha: NS Svoboda, 2007. 775 s. ISBN 80-205-0590-3.

SOUKUP, Jindřich; POŠTA, Vít; NESET, Pavel; PAVELKA, Tomáš; DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Makroekonomie – moderní přístup*. Praha: Management Press, 2007. 514 s. ISBN 978-80-7261-174-4.

7.1 Internetové zdroje

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Cílování inflace v ČR*. [online]. 2003-2015

[vid. 24. 01. 2015]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *O nás*. [online]. 2003-2015 [vid. 24. 01. 2015]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Používání měnového kurzu jako nástroje k uvolňování měnových podmínek*. [online]. 2013 [vid. 24. 01. 2015]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2013/2013_IV/boxy_a_prilohy/zo_i_2013_IV_box_1.html

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Zpráva o inflaci*. [online]. 2015 [vid. 24. 01. 2015]. 3 s.

(PDF). Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2015/2015_I/download/ZOI_I_2015_shrnuti.pdf

ODBOR STATISTIKY CEN. *INDEXY SPOTŘEBITELSKÝCH CEN REVIZE 2012*

Historie a současnost. [online]. 2013 [vid. 20. 01. 2015]. 10 s. (PDF). Dostupné z:

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2012/\\$File/revize_2012.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/indexy_spotrebitelskych_cen_revize_2012/$File/revize_2012.pdf)

PŘÍLOHA PÁTEŘNÍHO MANUÁLU OPPI. *Vymezení pojmu drobný, malý a střední podnikatel*. [online]. 2014 [vid. 21. 01. 2015]. 15 s. (PDF). Dostupné z:

<http://www.czechinvest.org/data/files/definice-maleho-a-stredniho-podniku-2-1112.pdf>

8 Seznam tabulek

<i>Tabulka 1</i>	Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen	30
<i>Tabulka 2</i>	Porovnání nákladů a inflace	42

9 Seznam obrázků

<i>Obrázek 1</i>	Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen.....	28
<i>Obrázek 2</i>	Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku.....	30
<i>Obrázek 3</i>	Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období (rok 2005 = 100)	31
<i>Obrázek 4</i>	Základních 12 položek spotřebního koše v České republice za rok 2012 ...	32